

2019
BİRİNCİ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2019 - I
ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2019-I

I: ÖNSÖZ

OECD tarafından yayınlanan 2019 yılı Mayıs ayı Ekonomik Görünüm Raporu'nda küresel ekonominin halen daha kırılgan olduğu ve bu durumu atlatabilmek için acil olarak işbirliği yapılması gerekliliğinden bahsedilmiştir. Bunun yanında, 2019 yılı nisan ayında yayınlanan IMF Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'na bakıldığında 2018 yılı ve 2019 yılı için küresel GSYH büyüme tahminlerini sırasıyla yüzde 3,6 ve yüzde 3,3 olarak aşağı yönlü revize ettiği görülmektedir.

KKTC ekonomisinde 2019 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında yıllık enflasyon oranları 2018 yılı aynı dönemlerine kıyasla oldukça yüksek seviyelerde gerçekleşmiştir. 2018 yılı ilk üç ayında sırasıyla yüzde 11,57, yüzde 12,80 ve yüzde 12,11 olan yıllık enflasyon oranı, 2019 yılı aynı aylarında ise sırasıyla yüzde 30,94, yüzde 28,67 ve yüzde 29,26 olmuştur. 2019 yılı Mart ayı sonunda yıllık fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler gıda ve alkollü içecekler, mobilya ve konut, su elektrik ve gaz olarak sıralanmaktadır.

2019 mali yılının birinci çeyreğinde KKTC bütçe gelirleri 1.416,7 milyon TL, bütçe giderleri ise 1.436,7 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup kamu maliyesi ilgili dönemi 20 milyon TL açık ile kapatmıştır. 2019 mali yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla KKTC bütçe gelirleri yüzde 40 artış gösterirken, bütçe giderleri ise yüzde 52,6 artmıştır. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi bir önceki yıl aynı çeyreğine göre 165 milyon TL artış ile 896,7 milyon TL seviyesine yükselmiştir. İkinci en büyük paya sahip olan vergi dışı gelirler kalemi ise 492,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. KKTC bütçesi giderlerinde ise en yüksek paya sahip kalemler olan cari transferler ile personel giderleri sırasıyla bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 62 ve yüzde 34,3 artış göstermiş ve sırasıyla 738 milyon TL ve 566,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2019 yılının birinci çeyreğinde 2018 yılı Aralık ayına kıyasla yüzde 7,5 artarak 35.452,8 milyon TL'ye yükselmiştir. 2019 yılının birinci çeyreğinde sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük paylar yüzde 55,92 ve yüzde 30,44 ile sırasıyla brüt krediler ile nakit ve nakit benzeri kalemler olmuştur. 2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla sektörün pasif toplamı incelendiğinde mevduatın yüzde 80,25, özkaynakların yüzde 9,33, bankalara borçların yüzde 6,1 ve diğer pasiflerin ise yüzde 4,32 oranında pay sahibi olduğu görülmektedir. 2019 yılı birinci çeyreğinde sektördeki yoğunlaşma incelendiğinde aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payının yüzde 55,85 olduğu görülmektedir. İlk on bankanın payı ise yüzde 79,73 olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla Bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği standart rasyosu (SYSR) incelendiğinde bir önceki çeyreğe göre 0,07 puan azalarak yüzde 17,79 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Sektörde tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 17,2 oranında artarak 1.085,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Toplam TGA içindeki özel sermayeli bankaların payı bir önceki çeyreğe göre artarken, kamu bankaları ve şube bankalarının paylarında ise azalma gözlenmiştir. 2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla TGA dönüşüm oranı yüzde 5,47 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre bir yıllık dönemde TGA dönüşüm oranında 0.24 puan düşüş yaşanmıştır. 2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla sektörün aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı yükselerek sırasıyla yüzde 2,46 ve yüzde 27,12 seviyelerine ulaşmıştır.

2019 yılının birinci çeyreği itibarıyla seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün detaylı şekilde yansıtıldığı bu bültenin konuya ilgi duyanlara fayda sağlamasını umar, hazırlanmasında emeği geçen çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Rifat GÜNAY

Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2019 / I

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
Brexit	Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkışı
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EA 19	Avro Bölgesi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
ESA	Avrupa Hesaplar Sistemi
Fed	ABD Merkez Bankası
FOMC	ABD Merkez Bankası Açık Piyasa İşlemleri Komitesi
GLP	Geç Likidite Penceresi
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ONS	Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
OVP	Orta Vadeli Program
PMI	Satın Alma Yöneticileri Endeksi
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
YEP	Yeni Ekonomik Program
Yİ-ÜFE	Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi
\$/USD	Dolar, ABD doları
€/EUR	Euro, Avro
£/GBP	Sterlin

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	v
III: TANIMLAR	v
IV: TABLO LİSTESİ	ix
V: GRAFİK LİSTESİ	xi
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme	2
1.2.2 Enflasyon	2
1.2.3 Politika Faizleri	3
1.2.4 Döviz Kurları	4
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	5
2.1 İstihdam	5
2.2 Enflasyon	6
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	9
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	9
3.2 Turizm	11
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	15
4.1 2019 Yılı Birinci Çeyrek Sonuçları	15
4.2 Gelirler	15
4.3 Giderler	16
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	17
4.5 Finansman Dengesi	18
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	19
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	19
5.1.1 Finansal Derinleşme	19
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları	19
5.1.3 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	20
5.1.4 Banka, Şube, Personel ve ATM Sayısı	20
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	22
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	23
5.2.2 Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	25
5.2.3 Krediler	26
5.2.4 Menkul Değerler Cüzdanı	28
5.2.5 Mevduat	29

5.2.6	Özkaynaklar	32
5.3	Para Arzı	33
5.4	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	34
5.5	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	37
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>	39
6.1	Sermaye Yeterliliği	39
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	40
6.3	Aktif ve Özkaynak Kârlılığı	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>	43
EK B.	<i>İSTATİSTİKİ VERİLER</i>	45
EK C.	<i>NOTLAR</i>	85

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)	5
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)	5
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (Yıllık % Değişim, 2015=100)	8
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat	9
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)	10
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	11
Tablo 3.4: KKTC'ye Hava ve Deniz Yolu ile Gelen Yolcu Sayısı	11
Tablo 3.5: Aylar İtibarıyla Kara Kapılarından Uyruklarına Göre KKTC'ye Yapılan Girişler	13
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)	15
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	15
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)	16
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	17
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	18
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	19
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)	20
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler	20
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	21
Tablo 5.5: ATM Sayısındaki Gelişmeler	21
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	22
Tablo 5.7: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)	23
Tablo 5.8: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	24
Tablo 5.9: Krediler ve Mevduatın TP-YP Dağılımı (%)	24
Tablo 5.10: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	25
Tablo 5.11: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)	26
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	27
Tablo 5.13: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.14: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	30
Tablo 5.15: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	31
Tablo 5.16: Mevduatın Büyüklüğüne Göre Dağılımı (Milyon TL)	31
Tablo 5.17: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)	32
Tablo 5.18: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	33
Tablo 5.19: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi	34
Tablo 5.20: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000)	35
Tablo 5.21: Ortalama Faiz Oranları (%)	36
Tablo 5.22: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)	37
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar	39
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	41
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	42
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası	43
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar – Yasal Düzenlemeler	44
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	46
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	47
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	48
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	49
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları (Ay Sonu)	50
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	51
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	52
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)	53

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	54
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	55
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	56
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	57
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	58
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	59
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	60
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	61
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	62
Tablo B.18: Büyüklüklerine Göre Toplam Kredilerin Dağılımı (Milyon TL)	63
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	64
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	65
Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	66
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	67
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	67
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	68
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	68
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	71
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	72
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	73
Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	74
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	75
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	76
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	76
Tablo B.35: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	77
Tablo B.36: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim	77
Tablo B.37: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	78
Tablo B.38: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100)	78
Tablo B.39: Asgari Ücret Gelişmeleri	79
Tablo B.40: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	80
Tablo B.41: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)	81
Tablo B.42: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)	82
Tablo B.43: KKTC'ye Giriş Yapan Yolcuların Limanlara Göre Dağılımı.....	83
Tablo B.44: 2018 - 2019 Yıllarında Kara Kapılarından Yapılan Toplam Girişler (Kişi Sayısı)	83
Tablo B.45: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	84

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkelerin GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkelerin Enflasyon Oranları.....	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Politika Faiz Oranları	3
Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	4
Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	4
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	5
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler	5
Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi – TL/EUR Yıllık Değişim	6
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranı.....	6
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	7
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı.....	7
Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları	7
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	9
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)	10
Grafik 3.3: 2018 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2017 Yılı ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması	12
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%).....	12
Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi	12
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	15
Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL).....	16
Grafik 4.3: Bütçe Giderlerinin Dağılımı (Milyon TL)	16
Grafik 4.4: Çeyrekler İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	18
Grafik 4.5: Yıllar İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	19
Grafik 5.2: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	21
Grafik 5.3: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)	23
Grafik 5.4: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%).....	24
Grafik 5.5: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	25
Grafik 5.6: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Banka Gruplarına Göre Payları (%).....	25
Grafik 5.7: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	26
Grafik 5.8: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	26
Grafik 5.9: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%).....	27
Grafik 5.10: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	27
Grafik 5.11: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)	28
Grafik 5.12: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	28
Grafik 5.13: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.14: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%).....	29
Grafik 5.15: Mevduatın Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi (%).....	30
Grafik 5.16: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	30
Grafik 5.17: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	32
Grafik 5.18: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	32
Grafik 5.19: M2'nin Bileşenlerinin Payları.....	33
Grafik 5.20: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	34
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	39
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....	39
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerdeki Artış Oranları (Önceki Çeyreğe Göre)	40
Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....	40
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi	40
Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı.....	41
Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA	42

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

IMF'nin 2019 yılı Nisan ayı Küresel Ekonomik Görünüm raporunda belirtildiği üzere; 2017 yılında ve 2018 yılının ilk yarısında gerçekleşen güçlü küresel ekonomik büyüme, 2018 yılının ikinci yarısında büyük ekonomilerin çeşitli sebepler dolayısıyla yavaşlamasından etkilenerek hız kaybetmiştir. Bu ekonomilere örnek vermek gerekirse Çin Halk Cumhuriyeti ekonomisi, Amerika Birleşik Devletleri ile yaşadığı ticaret gerginliğinin artması ve ayrıca gölge bankacılığı dizginlemek için alınan önlemler ile getirilen yeni düzenlemeler sebebiyle yavaşlama göstermiştir. Avro Bölgesi ekonomisi ise, güven endekslerindeki zayıflama ve Almanya'da araç üretimine getirilen yeni emisyon standartları sebebiyle beklenenden çok daha hızlı bir gerileme kaydetmiştir. Gelişmekte olan Asya bölgesinin dış talebinin yavaşlaması da Avro Bölgesi ekonomisinin hız kaybetme nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir. Küresel ekonomik büyüme hızını etkileyen bir diğer neden ise finansal koşullardaki sıkılaşmanın 2018 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren özellikle kırılgan gelişmekte olan ülkelerdeki ve 2018 yılı son aylarında ise gelişmiş ülkelerdeki dış talebin azalması olarak belirtilmiştir.

2019 yılının birinci çeyreğinde Fed'in daha uyumlu para politikası duruşu sergilemeye başlaması ve ABD – Çin Halk Cumhuriyeti anlaşmasının gerçekleşeceğine dair olumlu piyasa beklentilerinin çoğalması ile birlikte finansal koşullarda iyileşme görülmüştür.

İlgili raporda IMF tarafından küresel ekonomik büyüme tahminleri; 2018 yılı için yüzde 3,6 olurken, bu oran 2019 yılında yüzde 3,3'e düştükten sonra 2020 yılında tekrar toparlanarak yine yüzde 3,6 seviyesinde gerçekleşeceği yönündedir. IMF 2018 yılı Ekim Ayı raporundaki öngörüler ile karşılaştırıldığında küresel ekonomik büyümenin 2018, 2019 ve 2020 yılları için sırasıyla 0,1, 0,4 ve 0,1 puan aşağı çekildiği görülmektedir.

IMF raporunda 2019 yılında küresel ekonomik büyüme hızında öngörülen artışa Çin Halk Cumhuriyeti'nde uygulamaya konan yeni politikalar, küresel finansal piyasalardaki duyarlılığının azalması, Avro Bölgesi'nde

büyüme üzerindeki dirençlerin azalması ile Türkiye ve Arjantin gibi gelişmekte olan ülke ekonomilerinin kademeli olarak dengeye gelme beklentilerinin etkisi olacağı belirtilmiştir. IMF gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomik büyüme hızının, ülke ve bölge bazındaki farklılıklar bir tarafa, ortalama yüzde 5 oranının biraz altında dengeleneceğini öngörmektedir. Aynı zamanda, gelişmekte olan ekonomilerin 2019 yılında yakalayacağı öngörülen dengeli büyümenin 2020 yılında da devam edeceği öngörüsü yapılmıştır. Diğer taraftan gelişmiş ülkelerdeki ekonomik aktivitenin kademeli olarak yavaşlamaya devam etmesi öngörülmektedir.

Küresel Ekonomik Görünüm raporunda eğer sürpriz bir şekilde ticaret savaşlarında uzlaşma sağlanırsa, bu durumun güven endekslerini iyileştirerek ve yatırımcı duyarlılığını güçlendirerek küresel büyümeye olumlu katkı sağlayacağı belirtilmiştir. Ancak mevcut durumda olduğu gibi ticaret savaşlarındaki gerginliğin devam etmesinin politika belirsizliklerinin de artması anlamına geldiğinden, küresel büyüme üzerindeki aşağı yönlü risklerin çoğalmasına ve büyümenin hızının zayıflamasına sebep olacağı tahminine yer verilmektedir.

2019 yılı Mayıs ayında yayınlanan OECD Ekonomik Görünüm Raporu'nda kırılgan küresel ekonominin varlığından ve bu duruma karşı önlem alabilmek için acil olarak işbirliği yapılması gerekliliğinden söz edilmiştir. İlgili raporda, bir sene önce öngördükleri gibi devam eden ticaret ve politika belirsizliklerinin küresel ekonomiye zarar verdiğini ve insanlar arasındaki kutuplaşmayı artırdığını belirtmiştir. Bu sebeplerden dolayı küresel büyüme hızı kayda değer bir ivme kaybı yaşamış olup; ticaret gerilimlerinin devam etmesinin büyümenin düşük seviyede kalmasına neden olduğu raporda belirtilmektedir.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler

Küresel GSYH Büyüme Tahminleri						
	2016	2017	2018 ¹	2018 ²	2019 ¹	2019 ²
IMF	3,2	3,8	3,8	3,6	3,9	3,3
Dünya Bankası	2,4	3,1	2,9	3,0	3,0	2,6
OECD	3,0	3,6	3,1	3,5	3,9	3,2

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

² Kuruluşların o yıla ait son tahminleridir.

³ Tahmin

OECD Ekonomik Görünüm Raporu'nda belirtildiği gibi özellikle Asya ve Avrupa bölgelerinde ticaret hacmi ve yatırımlar keskin düşüşler yaşamıştır. Ayrıca, tüketici ve iş güveni endeksleri gücünü kaybetmiş ve imalat sanayi daralma göstermiştir. Buna karşılık, merkez bankalarının daha uyumlu parasal duruş sergilemeleri ve bazı ülkelerde teşvik edici maliye politikasının uygulanması finansal koşulların iyileşmesinde etkili olmuştur.

Birleşik Krallık'ta Başbakan Theresa May 24 Mayıs 2019 tarihinde açıklama yaparak 7 Haziran itibarıyla partisinin liderliğinden istifa edeceğini açıklamış, sebebinin ise Brexit sürecini başarıyla tamamlayamaması olduğunu belirtmiştir. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Başbakan Theresa May'in istifasının, anlaşmaz Brexit ihtimalini artırabileceği yönünde değerlendirme yapmıştır.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

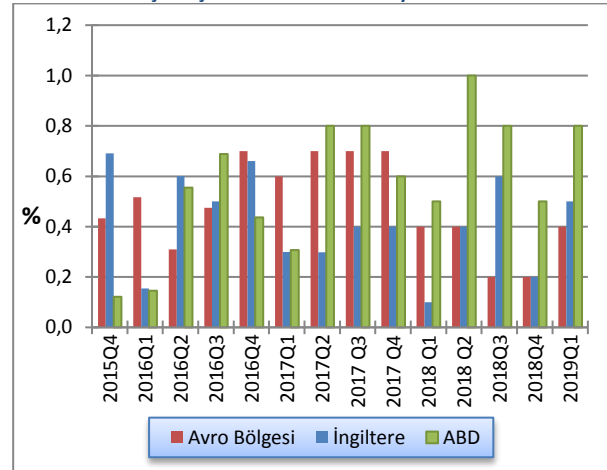
ABD ekonomisi 2019 yılı ilk çeyreğinde beklentilerin üzerinde artış kaydederek yıllık yüzde 3,2 büyümüştür. Tüketim harcamaları küresel krizden sonra büyümeye en düşük katkısını yaparken; dış ticaretteki iyi performans ve stoklardaki artışlar büyüme hızının ivme kazanmasında etkili olmuştur.

Birleşik Krallık ekonomisi Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) zincirlenmiş hacim endeksi verisi 2018 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,2, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre ise yüzde 1,4 büyümüştür. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Bürosu (ONS) tarafından GSYH 2019 yılı ilk çeyrek verileri tahminleri yayınlanmış olup; ilgili veriler incelendiğinde ekonominin büyüme hızının ivme kazandığı görülmektedir. Tahminlere göre ekonomik büyüme bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,5 artarken, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre ise yüzde 1,8 artış göstermiştir.

Avro Bölgesi 2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın son çeyreğine göre daha hızlı bir ekonomik büyüme kaydederek yüzde 0,4 ile beklentilerin üzerinde büyümüştür. Avro Bölge'sinde yıllık ekonomik büyüme oranı ise yüzde 1,2 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye ekonomisi GSYH zincirlenmiş hacim endeksine göre 2019 yılı ilk çeyreğinde yıllık bazda yüzde 2,6 oranında daralmıştır. Takvim etkisinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi ise 2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 2,3 oranında daralmaya işaret etmektedir. Diğer taraftan; mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH bir önceki çeyreğe göre hesaplandığında yüzde 1,3 artış göstererek Türkiye ekonomisinin teknik resesyondan çıkması adına önemli bir gösterge olmuştur.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkelerin GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

ABD ekonomisinde 2019 yılı ilk çeyreğinde yıllık TÜFE artış oranı Ocak, Şubat ve Mart aylarında sırasıyla yüzde 1,6, yüzde 1,5 ve yüzde 1,9 olmuştur. İlk üç ay fiyat artışları Fed uzun dönem enflasyon hedefinin altında seyrettikten sonra, 10 Mayıs 2019 tarihinde açıklanan TÜFE verisi hedef oran olan yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Fed daha önce yaptığı açıklamalarda 2019 yılında politika faiz oranlarını artırmamasının temel sebebi olarak zayıf enflasyonu göstermişti. ABD'de en son açıklanan 2019 yılı Nisan ayına ait yıllık çekirdek TÜFE oranı ise yüzde 2,1 olmuştur.

Avro Bölgesinde EUROSTAT verilerine göre 2018 yılında harmonize edilmiş TÜFE yıllık artışı yüzde 1,8 oranında gerçekleşmiştir. Aylık veriler incelendiğinde 2019 yılında Ocak, Şubat ve Mart aylarında bir önceki aya kıyasla TÜFE artışının sırasıyla yüzde -1,0, yüzde 0,3, yüzde 1,0 seviyesinde olduğu gözlenmektedir.

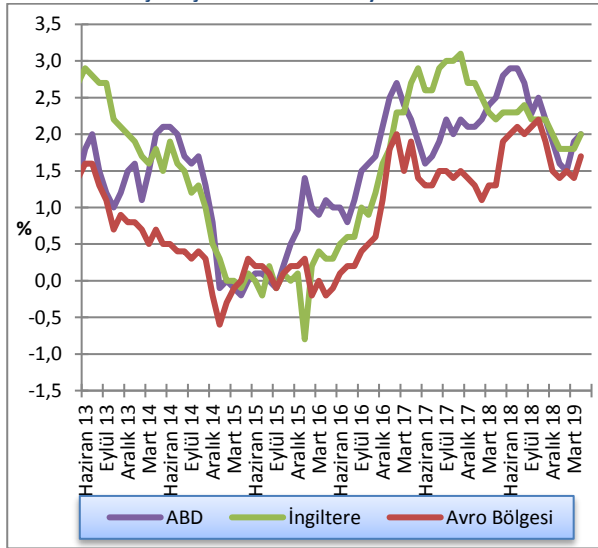
Birleşik Krallık'ta ONS verilerine göre 2019 yılı ilk çeyreğinde yıllık TÜFE artışı Ocak ayında yüzde 1,8 ve sonraki iki ayda ise yüzde 1,9 seviyesinde iken, Nisan ayına gelindiğinde enflasyon oranı sınırlı bir yükseliş

göstererek yüzde 2,1 olmuştur. Yükselen enerji fiyatları ve Paskalya tatili nedeniyle uçak tarifelerinin yükselmesi enflasyon oranındaki artışa katkı yapan etkenler olarak gösterilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan en son enflasyon verilerine göre 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla TÜFE bir önceki aya göre yüzde 1,69 oranında artarak piyasa beklentilerinin altında gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 19,50 oranında artış gerçekleşmiştir. Yİ-ÜFE oranları ise aylık ve yıllık bazda sırasıyla yüzde 2,98 ve yüzde 30,12 oranlarında yükseliş göstermiştir.

Nisan ayında haberleşme grubu haricindeki tüm ana harcama gruplarında aylık bazda artış gözlenmiştir. TÜFE’de Nisan ayındaki yükselişe aylık bazda en fazla katkısı yapan yüzde 6,77 ile alkollü içecekler ve tütün grubu olmuştur. Yıllık bazda ise en yüksek artış yüzde 31,86 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda görülmüştür.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkelerin Enflasyon Oranları

Kaynak: OECD

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

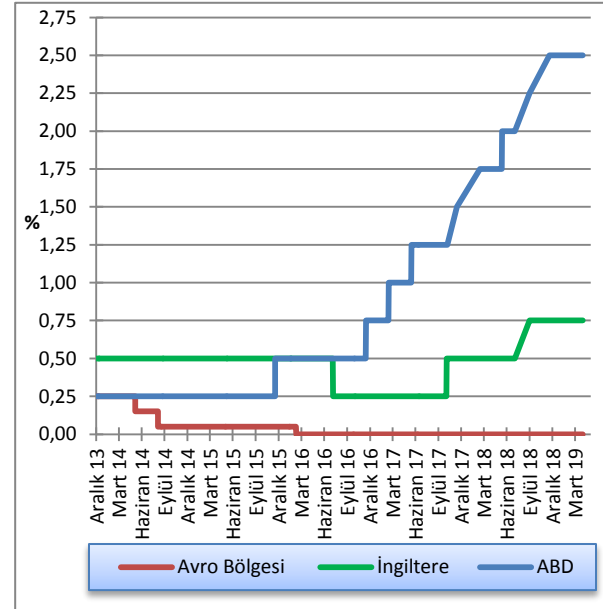
Fed 2019 yılı Mayıs ayında gerçekleştirdiği son toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizini yüzde 2,25 – 2,50 bandında bırakmıştır. Fed politika faizini en son 2018 yılı Aralık ayı toplantısında 25 baz puan artış yaparak mevcut seviyeye yükseltmişti, sonrasında 2019 yılında gerçekleştirilen diğer iki toplantıda da faiz sabit tutulmuştur. Fed Başkanı, toplantı sonrası yaptığı açıklamada önemli bir gelişme olmadığı sürece politika faizinde herhangi bir değişikliğe gidilmeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca, işgücü piyasasının ve ekonomik

aktivitenin gücünü korumasının bu kararda etkili olduğu ifade edilmiştir.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) 2019 yılı en son toplantısında politika faiz oranını değiştirmeyerek yüzde 0,75 seviyesinde sabit tutmuştur. Aynı şekilde, banka tarafından yapılan açıklamada tahvil alım programının da sabit tutularak aylık 435 milyar sterlin olarak devam ettirileceği belirtilmiştir. Toplantı tutanaklarında ilgili kararların oy birliği ile alındığına değinilirken, Brexit kaynaklı belirsizliklerin kademeli olarak azalmasının gelecek yıl Birleşik Krallık ekonomik büyümesindeki hızı artıracacağı beklentilerine de yer verilmiştir.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) 10 Nisan 2019 tarihinde gerçekleştirdiği toplantısında beklentilere paralel olarak politika faizini yüzde sıfır düzeyinde tutmaya devam etmiştir. ECB sözlü yönlendirmesinde de değişikliğe gitmemiştir ve 2019 yılı boyunca politika faizinin sabit tutulacağını yinelemiştir. ECB Başkanı Mario Draghi toplantı sonrası yaptığı açıklamada, Mart ayından sonra açıklanan verilerin ekonomik büyüme üzerinde aşağı yönlü risklere işaret ettiğini ifade etmiştir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Politika Faiz Oranları

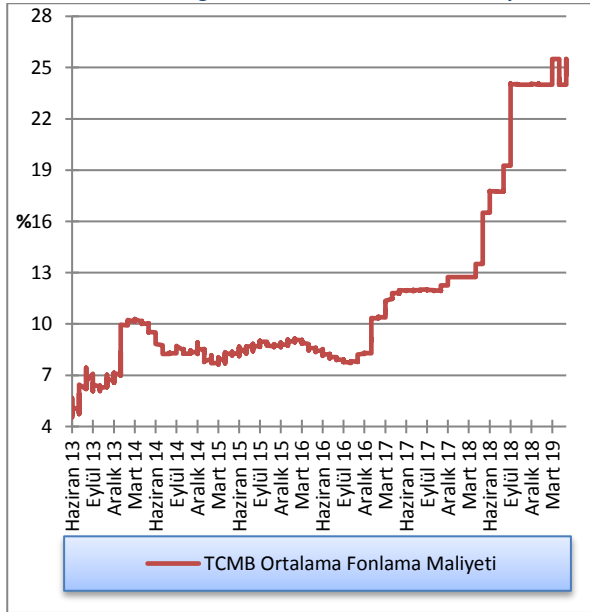
Kaynak: FED, ECB, BoE

25 Nisan 2019 tarihinde gerçekleştirilen Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında TCMB politika faiz oranını piyasa beklentilerine paralel olarak yüzde 24 oranında sabit tutmuştur. Toplantı sonrasında açıklanan metinde “ihtiyaç duyulması halinde ilave parasal sıkılaştırma yapılabileceği” ifadesi çıkarılmıştır. “Enflasyon görünümünü etkileyen unsurlardaki gelişmeler

yakından izlenerek parasal duruş, enflasyonu hedeflenen patika ile uyumlu seviyelerde tutacak şekilde belirlenecektir.” ifadesi eklenmiştir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) 9 Mayıs 2019 tarihinde finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla zorunlu karşılık oranlarında değişikliğe gildiğini açıklamıştır. TCMB tarafından alınan kararlar neticesinde Türk Lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilebilmesi imkânı oranı yüzde 40 seviyesinden yüzde 30’a indirilmiştir. İlâveten, yabancı para zorunlu karşılık oranları ise tüm vade dilimlerinde geçerli olmak üzere 100 baz puan artırmıştır. Döviz cinsinden tesis edilebilen Türk Lirası zorunlu karşılıklar ile ilgili alınan yeni karar neticesinde piyasaya 2,8 milyar ABD doları likidite verilmesi ve piyasadaki 7,2 milyar TL likidite çekilmesi beklenmektedir. Yabancı para zorunlu karşılıklarındaki değişiklik sonucunda ise piyasadaki 3 milyar ABD doları likidite çekileceği öngörülmektedir.

Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

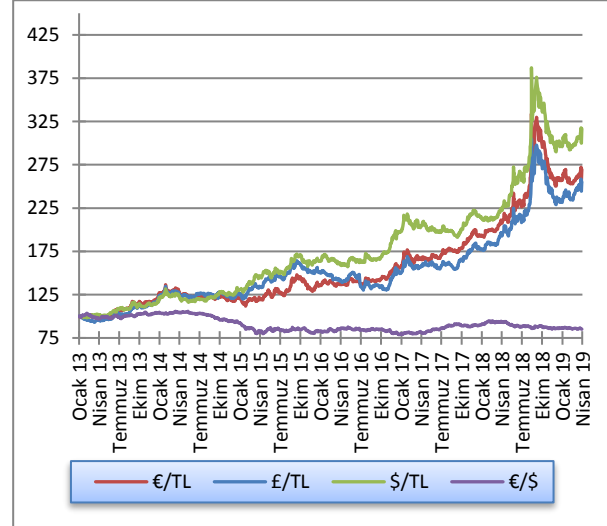

Kaynak: TCMB

1.2.4 DÖVİZ KURLARI

2018 yılı son çeyreğinde olduğu gibi 2019 yılı ilk çeyreğinde de önceki yılın aynı dönemine kıyasla Türk Lirası diğer para birimleri karşısında önemli bir değer kaybı yaşamaya devam etmiştir. 2018 yılı ilk çeyreğinde döviz alım kurları ortalamaları GBP/TL, EUR/TL, USD/TL için sırasıyla 5,30, 4,69, 3,81 iken, 2019 yılı aynı dönem ortalamaları 6,97, 6,51, 5,36 seviyelerinde gerçekleşmiştir. İki dönem arasında karşılaştırma yaptığımızda Türk Lirasının, ABD doları karşısında yüzde 40,68, Sterlin karşısında yüzde 31,51 ve avro karşısında ise yüzde 30,06 değer kaybettiği görülmektedir.

Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

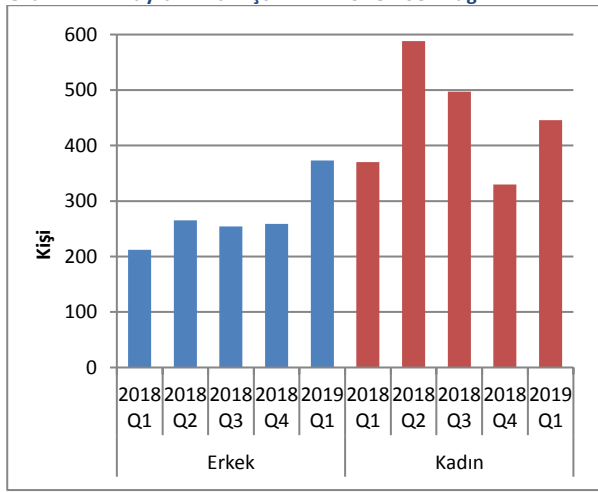
Kaynak: KKTÇMB

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2018 yılı dördüncü çeyreği sonunda 589 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2019 yılının Mart ayı sonu itibarıyla 819 kişiye yükselmiştir. Bu yılın Mart ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiğinde, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 46'sının erkeklerden, yüzde 54'ünün ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

2018 yılının dördüncü çeyreği sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 588 iken, 2019 yılının Mart ayı sonu iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 897 olmuştur. 2019 yılı birinci çeyrek sonunda kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 667 kişi dikkate alındığında Mart ayı sonunda iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 818 olmuştur.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2018 Q1	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	686	591	852	750	588
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	866	1048	837	678	897
Dönem içinde işe yerleştirilenler	326	241	177	115	78
Dönem içinde kayıttan düşenler	635	546	762	725	589
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	591	852	750	588	818

Kaynak: Çalışma Dairesi

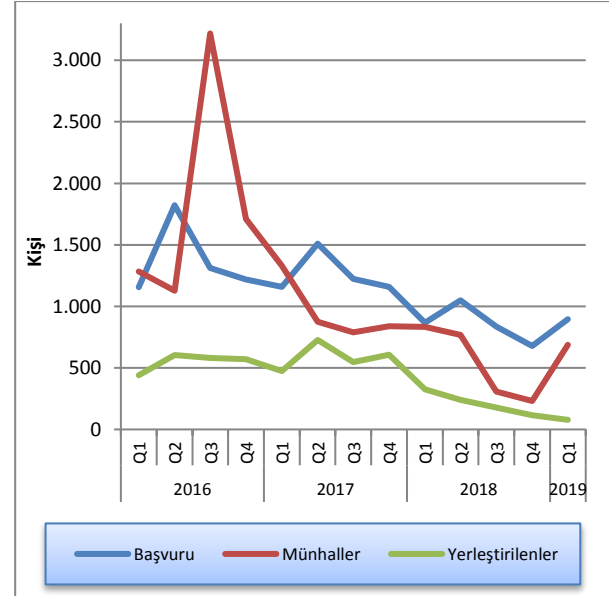
Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, 2018 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla toplam 603 iş münhalinin 2019 birinci çeyreğine aktarıldığı, Ocak, Şubat ve Mart aylarında ise toplam 687 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 78 adet doldurulan ve 240 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2019 yılı Mart ayı sonu itibarıyla toplam 972 münhal ertesi döneme devredilmiştir.

Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2018 Q1	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	784	890	1.387	1.506	603
Dönem içinde alınan iş münhalleri	834	768	309	231	687
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	326	231	177	115	78
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	402	40	13	1.019	240
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	890	1.387	1.506	603	972

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

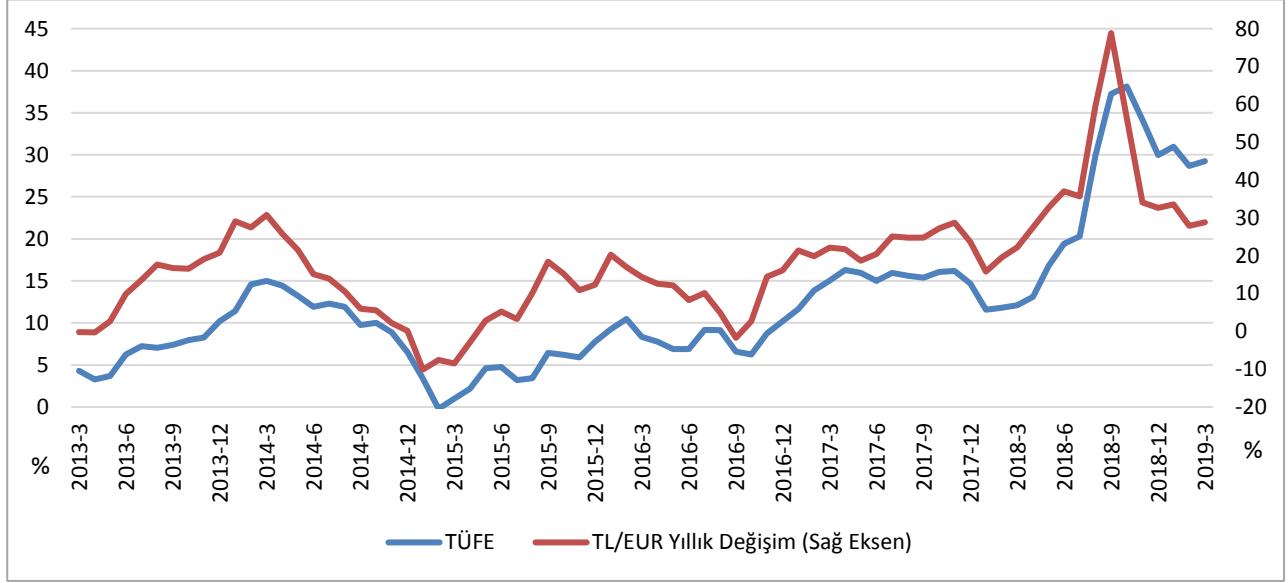
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2 ENFLASYON

2013 yılı Mart ayından bu yana gerçekleşen TÜFE değişimleri ve TL/EUR yıllık değişimlerinin verildiği Grafik 2.3'e bakıldığında, iki değer de ilgili dönemde genel olarak birbirine paralel seyrettiği görülmektedir. Grafikten anlaşılacağı üzere Türk Lirası'nın yabancı para cinslerine karşı değer kaybının tüketici fiyatları genel

seviyesine geçişkenliği yüksektir. 2015 yılından itibaren birbirine paralel olarak devam eden değişim oranları Ocak 2018 döneminden itibaren yükselişe geçmiş ve yıl boyunca bu yükseliş sürdürmüştür. 2019 yılı Ocak ayından itibaren değişim oranlarının düşüşe geçtiği görülmektedir.

Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi – TL/EUR Yıllık Değişim

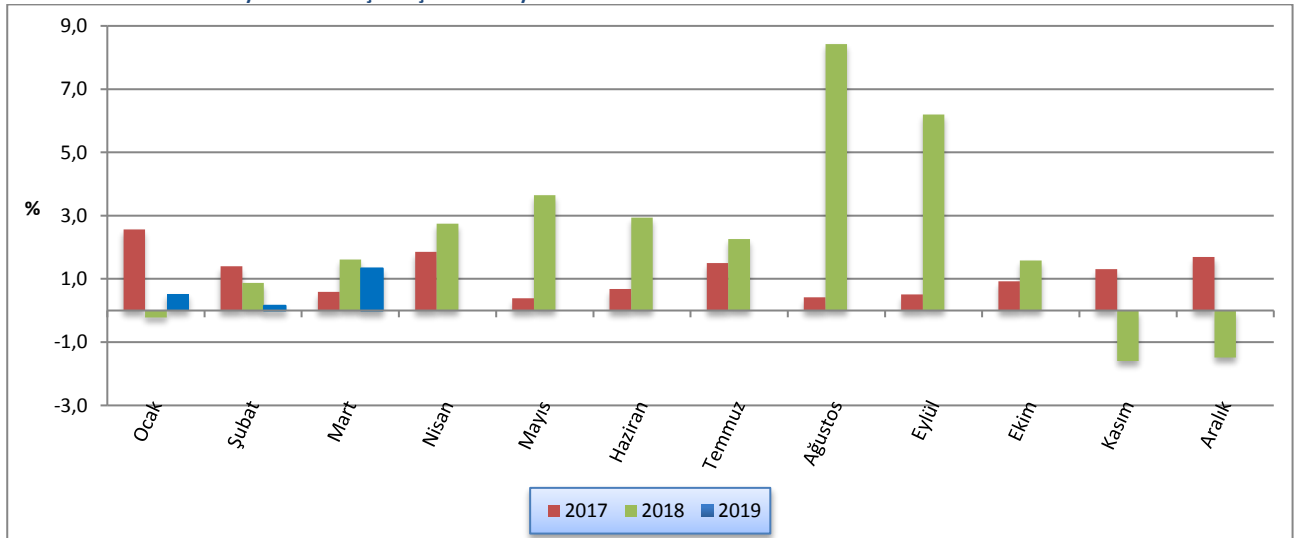

Kaynak: DPÖ

2019 yılı birinci çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyondaki değişim oranları, 2018 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2018 yılının Ocak, Şubat ve Mart aylarında sırasıyla yüzde -0,22, yüzde

0,87 ve yüzde 1,6 olan oranların, 2019 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 0,53 yüzde 0,15 ve yüzde 1,33 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

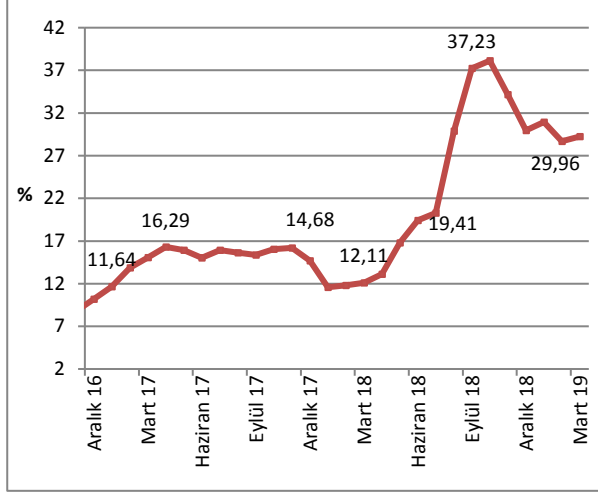
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2018 yılı Ocak ayında yüzde 11,57, Şubat ayında yüzde 12,80 ve Mart ayında yüzde 12,11 olan yıllık enflasyon oranı, 2019 yılı Ocak ayında yüzde 30,94, Şubat ayında yüzde 28,67 ve Mart ayında yüzde 29,26 seviyesinde gerçekleşmiştir.

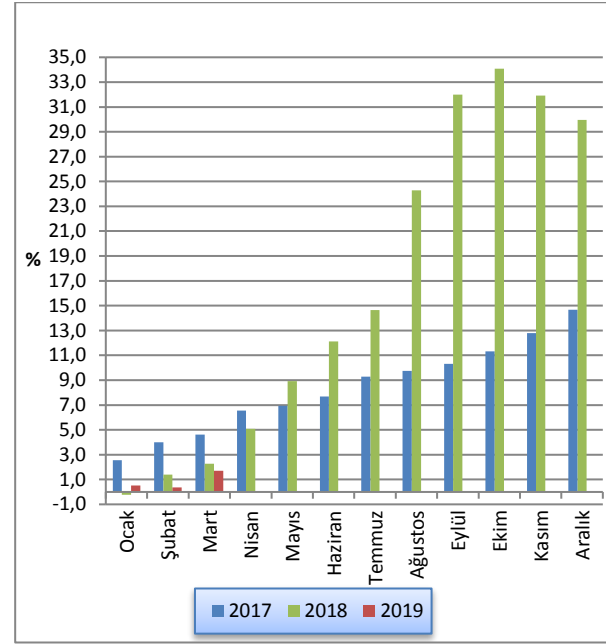
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2019 yılı birinci çeyreğindeki aylara bakıldığında, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı Ocak ayında yüzde 0,53, Şubat ayında yüzde 0,37 ve Mart ayında yüzde 1,71 seviyesinde gerçekleşmiştir.

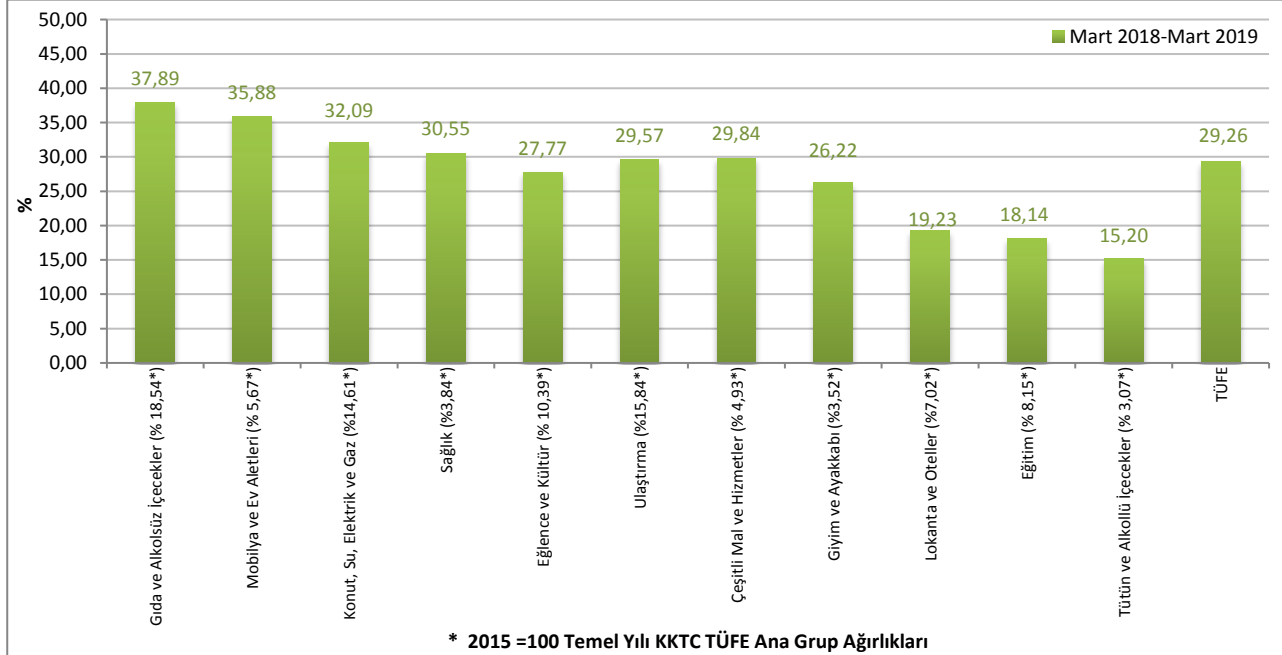
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2019 yılı Mart ayı sonunda yıllık fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 37,89 ile gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 35,88 ile mobilya ve yüzde 32,09 ile konut, su elektrik ve gaz kalemleridir. 2019 yılı Mart ayı sonu itibarıyla en düşük fiyat artışı ise yüzde 15,20 ile tütün ve alkollü içecekler kaleminde gerçekleşmiştir.

Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (Yıllık % Değişim, 2015=100)

	Aylar	Aylık	Bir Önceki Yılsonuna Göre	Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs	0,76	1,86	6,87
	Haziran	0,46	2,33	6,89
	Temmuz	0,88	3,23	9,18
	Ağustos	0,75	4,00	9,13
	Eylül	0,60	4,63	6,60
	Ekim	1,17	5,85	6,23
	Kasım	1,43	7,36	8,77
	Aralık	2,64	10,19	10,19
2017	Ocak	2,56	2,56	11,64
	Şubat	1,40	4,00	13,85
	Mart	0,59	4,61	15,05
	Nisan	1,85	6,54	16,29
	Mayıs	0,39	6,95	15,94
	Haziran	0,68	7,68	15,02
	Temmuz	1,50	9,29	15,95
	Ağustos	0,42	9,75	15,63
	Eylül	0,51	10,31	15,37
	Ekim	0,92	11,32	16,05
	Kasım	1,31	12,78	16,19
	Aralık	1,69	14,68	14,68
2018	Ocak	-0,22	-0,22	11,57
	Şubat	1,61	1,39	11,80
	Mart	0,87	2,26	12,11
	Nisan	2,75	5,07	13,10
	Mayıs	3,65	8,91	16,78
	Haziran	2,94	12,11	19,41
	Temmuz	2,26	14,64	20,30
	Ağustos	8,42	24,29	29,88
	Eylül	6,20	31,99	37,23
	Ekim	1,58	34,08	38,13
	Kasım	-1,60	31,93	34,16
	Aralık	-1,49	29,96	29,96
2019	Ocak	0,53	0,53	30,94
	Şubat	-0,15	0,37	28,67
	Mart	1,33	1,71	29,26

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

(KKTC Ticaret Dairesi tarafından hazırlanan 2019 yılı birinci çeyrek dönemine ait ihracat ve ithalat verileri temin edilemediğinden, ilgili dönem için güncelleme yapılamamıştır).

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre KKTC'nin 2017 yılında yapılan ihracat toplamı 101 milyon ABD doları iken, 2018 yılında 95,4

milyon ABD dolarına düşmüştür. İthalat ise, 2018 yılında, 2017 yılı ile kıyaslandığında yüzde 2,8 artmıştır.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD doları)			İthalat (ABD doları)		
	2017	2018	Yüzde Değişim	2017	2018	Yüzde Değişim
Ocak	7.567.748	10.005.513	32,2	110.035.173	149.257.366	35,6
Şubat	11.372.143	14.786.580	30,0	126.115.804	132.991.642	5,5
Mart	13.489.437	12.136.188	-10,0	132.316.926	168.628.515	27,4
I. Çeyrek	32.429.328	36.928.281	13,87	368.467.903	450.877.523	22,4
Nisan	10.928.228	11.138.772	1,92	130.362.215	161.723.493	24,1
Mayıs	9.359.597	9.388.841	0,31	129.614.563	163.330.750	26,0
Haziran	7.184.406	6.285.919	-12,5	125.894.645	143.888.853	14,3
II. Çeyrek	27.472.231	26.813.532	-2,39	385.871.423	468.943.096	21,5
Temmuz	8.483.460	7.259.446	-14,4	132.399.056	144.402.227	9,1
Ağustos	6.738.866	5.461.530	-18,9	142.747.769	118.239.111	-17,2
Eylül	7.212.368	5.405.404	-25,0	127.157.322	108.084.595	-15,0
III. Çeyrek	22.434.694	18.126.380	-19,2	402.304.147	370.725.933	-7,8
Ekim	5.768.228	4.830.250	-16,2	163.486.230	129.139.330	-21,0
Kasım	4.946.955	4.450.559	-10,0	159.363.299	150.943.972	-5,3
Aralık	7.974.687	4.240.417	-46,8	191.963.961	147.822.859	-22,9
IV. Çeyrek	18.689.870	13.521.226	-27,6	514.813.490	427.906.161	-16,8
Yıl Toplamı	101.026.123	95.389.419	-5,5	1.671.456.963	1.718.452.713	2,8

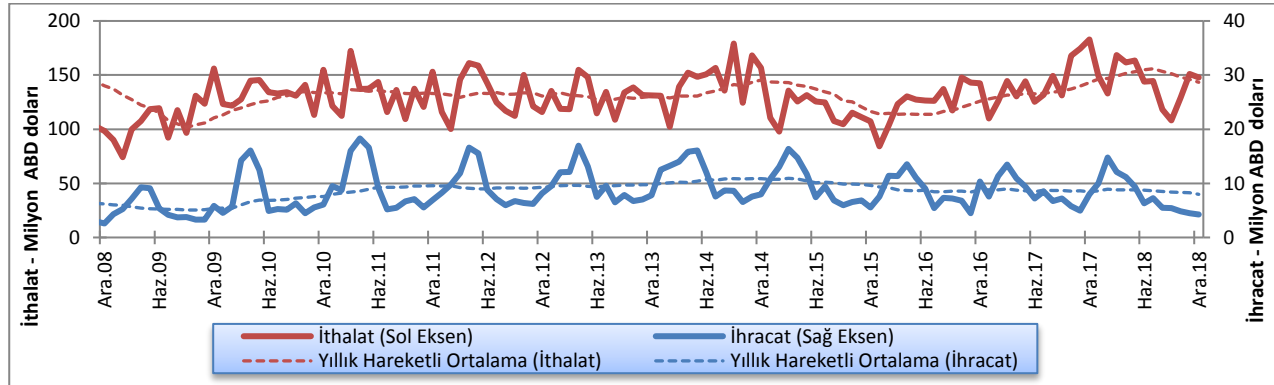
Kaynak: Ticaret Dairesi

- Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) 2018 ithalat ve ihracat rakamları geçici rakamlardır.

KKTC'nin ihracat ve ithalatının Aralık 2008 ve Aralık 2018 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri incelendiği zaman, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacminin, ikinci altı ayda düştüğü görülmektedir. Buna karşılık ihracat toplamının yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düşüşe geçmiş ve yatay bir seyir izlemeye başlamıştır.

İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 84 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalatın yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, Ocak 2015 sonrası dönemde düşme eğilimine girdiği, fakat Eylül 2016 sonrası dönemde tekrar yükselişe geçtiği ve bu yükselişin 2018 yılında da devam ettiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

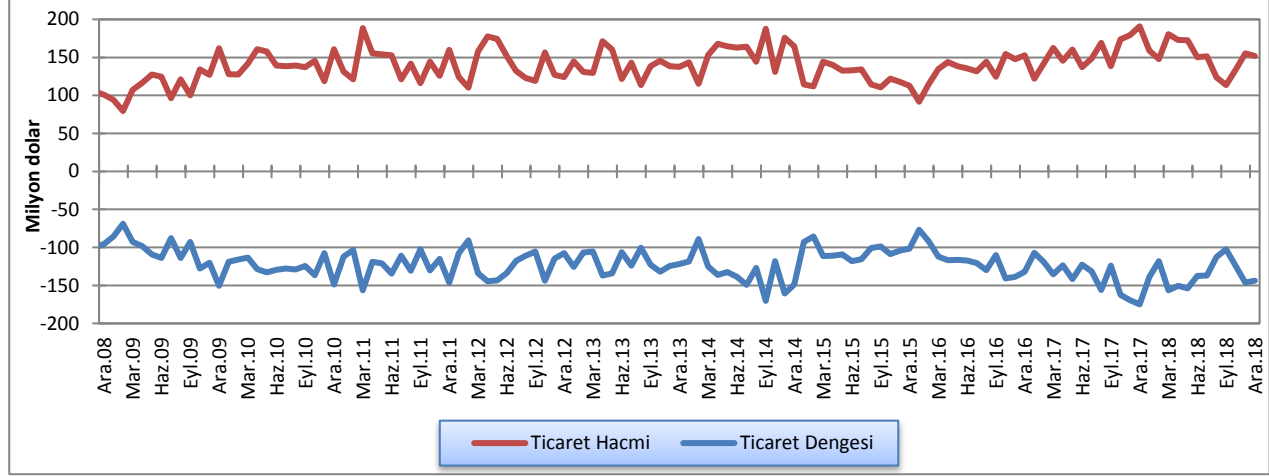

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmekte ve ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. 2017 - 2018 yılları arasında ticaret hacmi 190,9 milyon ABD dolarından 152,1 milyon ABD dolarına gerilemiş, dış ticaret açığı ise sırasıyla 174,9 milyon ve 143,6 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 ve 2017 yıllarında bu oran yüzde 7,1 ve 2018 yılı ortalaması ise yüzde 5,5 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)

Kaynak: Ticaret Dairesi

2017 yılı tamamında Diğer Avrupa Ülkeleri ve Diğer Ülkeler gruplarının toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla artış kaydedilirken, Türkiye'nin, AB ülkeleri ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri gruplarının paylarında ise düşüş görülmüştür.

2017 yılı ile kıyaslandığında, 2018 yılında AB Ülkeleri, Diğer Avrupa Ülkeleri ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri'ne yapılan ihracat paylarında artış, Türkiye ve Diğer Ülkeler'e yapılan ihracatın payında ise düşüş gözlemlenmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,2	30,2	5,3
2016	62,5	10,2	0,9	22,7	3,7
2017	60,4	7,9	1,6	21,1	9,0
2018	51,7	10,3	2,5	25,9	9,6

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin gerçekleştirdiği toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2017 yılsonu itibarıyla yüzde 58,6'dır. 2017 yılında Türkiye ve Uzak Doğu Ülkeleri'nden yapılan ithalatın payında önceki yıla göre azalış, AB ülkelerinden, diğer ülke gruplarından, diğer Avrupa Ülkeleri'nden Orta Doğu ve Arap Ülkeleri'nden yapılan ithalatın paylarında artış gerçekleşmiştir.

2018 yılına bakıldığında, Türkiye'nin payı yüzde 58,8, AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı ise yüzde 19,6'dır. 2017 yılı ile kıyaslandığında Türkiye, Diğer Avrupa Ülkeleri, Orta Doğu ve Arap Ülkeleri ve Diğer Ülkeler gruplarından yapılan ithalatın payında artış, AB ülkeleri ve Uzak Doğu Ülkeleri gruplarının paylarında ise azalış görölmektedir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	64,5	18,1	7,7	3,0	4,7	2,0
2016	60,4	20,9	8,7	3,3	4,5	2,2
2017	58,6	21,7	8,4	3,4	4,9	2,7
2018	58,8	19,6	8,2	4,9	5,5	2,8

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

2018 yılının ilk çeyreğinde 405.747 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2019 yılının aynı döneminde yüzde 10,1 oranında azalarak 364.745 olmuştur.

Birinci çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı 2018 yılının aynı dönemine göre yüzde 12,4, 3. ülke uyruklu yolcuların sayısı ise yüzde 1,9 oranında azalmıştır.

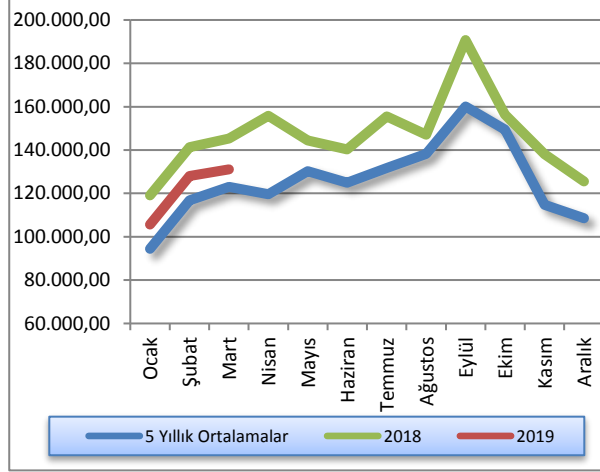
Tablo 3.4: KKTC'ye Hava ve Deniz Yolu ile Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2018	2019	Yüzde Değişim	2018	2019	Yüzde Değişim	2018	2019	Yüzde Değişim
Ocak	97.305	82.519	-15,2	21.783	23.111	6,1	119.088	105.630	-11,3
Şubat	108.195	96.692	-10,6	33.105	31.336	-5,3	141.300	128.028	-9,4
Mart	108.825	95.869	-11,9	36.534	35.218	-3,6	145.359	131.087	-9,8
I. Çeyrek	314.325	275.080	-12,4	91.422	89.665	-1,9	405.747	364.745	-10,1

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

2019 yılının birinci çeyreğinde gelen yolcu sayısı bir önceki yıl ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırıldığı zaman 2019 yılının ilk çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının, 2018 yılı ortalamasının altında ve son 5 yıl ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir.

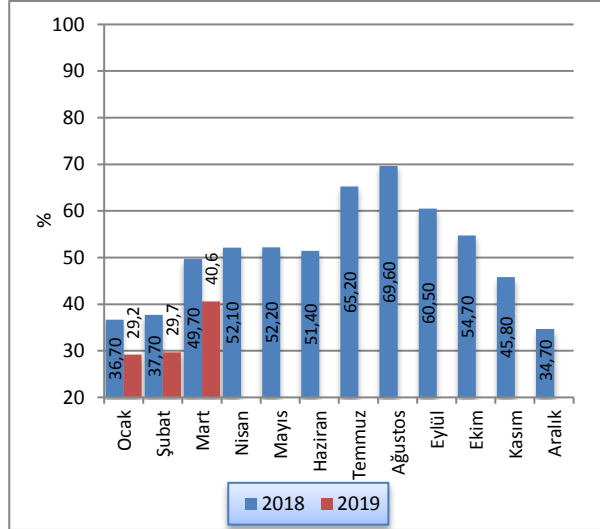
Grafik 3.3: 2018 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2017 Yılı ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Ülkemizde bulunan turistik tesislerin 2018 ve 2019 yılları itibarıyla doluluk oranları incelendiği zaman 2019 yılı birinci çeyrek doluluk oranının bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında daha düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%)

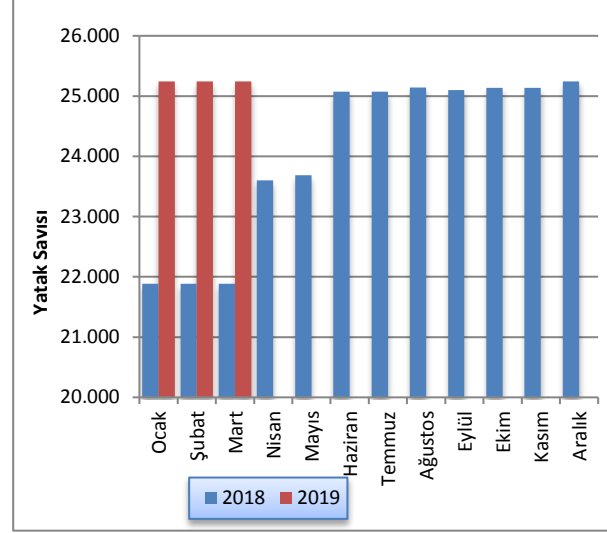

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

*2019 yılı birinci çeyreği için Turizm Planlama Dairesi tahmin rakamları kullanılmıştır.

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişim 2018 ve 2019 yılları itibarıyla karşılaştırıldığı zaman 2018 yılı ilk çeyreğinde 21.885 olan yatak kapasitesinin 2019 yılı ilk çeyreği itibarıyla 25.241'e ulaştığı görülmektedir.

Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Ocak - Aralık 2018 tarihleri arasında kara kapılarından KKTC'ye yapılan girişler incelendiğinde, Güney Kıbrıs'tan yapılan girişlerin 2018 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yükselmeye başladığı görülmektedir.

2018 ve 2019 yıllarının birinci çeyrek verileri kıyaslandığında ise, toplam girişlerin 2019 yılında arttığı ve özellikle Güney Kıbrıs'tan yapılan girişlerde yaşanan artışın genel toplama önemli bir katkısı olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 3.5: Aylar İtibarıyla Kara Kapılarından Uyruklarına Göre KKTC'ye Yapılan Girişler

Uyruk	KKTC		Güney Kıbrıs		Diğer Ülkeler		Toplam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	142.730	150.377	93.241	152.451	82.017	112.207	317.988	415.035
Şubat	149.291	165.802	83.267	139.516	88.643	113.106	321.201	418.424
Mart	152.981	163.402	97.704	182.463	120.484	149.119	371.169	494.984
Nisan	139.336		106.602		137.044		382.982	
Mayıs	146.289		110.945		151.169		408.403	
Haziran	156.475		123.941		151.981		432.397	
Temmuz	153.821		133.585		162.629		450.035	
Ağustos	135.096		180.729		191.970		507.795	
Eylül	140.318		186.477		192.924		519.719	
Ekim	146.145		183.490		195.681		525.316	
Kasım	148.467		178.571		156.019		483.057	
Aralık	164.720		188.539		130.285		483.544	
Toplam	1.775.669	449.581	1.667.091	474.430	1.760.846	374.432	5.203.606	1.328.443

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2019 YILI BİRİNCİ ÇEYREK SONUÇLARI

2019 mali yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 40 artış olurken gider toplamında da yüzde 52,6 artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2019 yılı birinci çeyreğinde 1.416,7 ve 1.436,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılının birinci çeyreğinde 70,8 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2019 yılının aynı döneminde 20 milyon TL açık vermiştir.

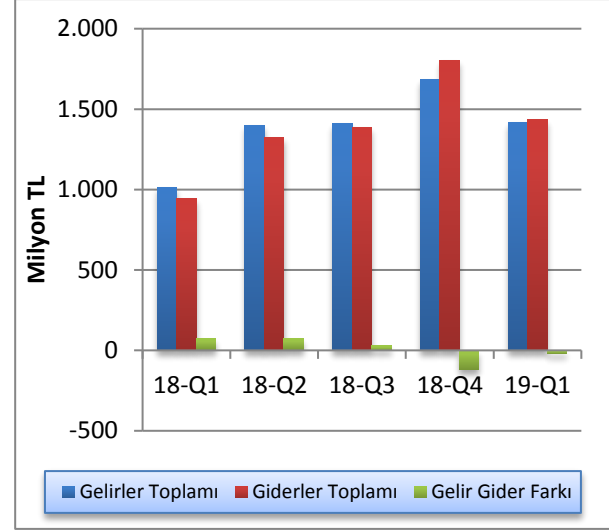
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

	2018		2019		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Ocak-Mart Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Ocak-Mart Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	5.502,4	1.012,1	6.890,1	1.416,7	40,0
Bütçe Giderleri	5.452,3	941,3	7.628,8	1.436,7	52,6
Bütçe Dengesi	50,1	70,8	-738,7	-20,0	-128,2

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2018 yılının tamamında elde edilen 5.502,4 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 18,4'ü 2018 yılı birinci çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2019 yılında ise öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 20,6'sı ilk çeyrekte tahsil edilmiştir. 2019 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 7.628,8 milyon TL'nin yüzde 18,8'i birinci çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 17,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2019 mali yılı birinci çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 404,6 milyon TL artış göstererek 1.416,7 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2019 yılı birinci çeyreği içinde 896,7 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2018 yılının aynı döneminde 731,7 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan vergi dışı gelirler kalemi ise 2019 yılı birinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 93,5 artış göstermiş ve 492,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı birinci çeyreği içinde diğer gelirler kalemi, bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 6,9 artış göstermiş ve 27,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

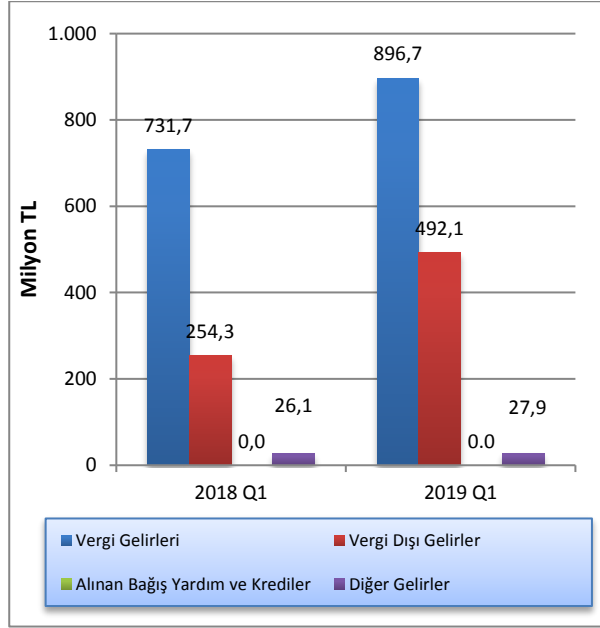
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

	2018	2019	% Değişim
	Ocak- Mart	Ocak- Mart	
Vergi Gelirleri	731,7	896,7	22,6
Vergi Dışı Gelirler	254,3	492,1	93,5
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	0	0	0
Diğer Gelirler	26,1	27,9	6,9
Toplam	1.012,1	1.416,7	40,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2018 yılının birinci çeyreğinde olduğu gibi alınan bağış, yardım ve krediler kaleminde 2019 yılı aynı döneminde de herhangi bir gelir elde edilememiştir. Aynı dönemler içinde toplam bütçe gelirleri içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 72,3 iken yüzde 63,3, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 25,1 iken, yüzde 34,7 olarak gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kalemi ise yüzde 2,6 iken, yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 52,6 artış göstermiş ve 941,3 milyon TL'den 1.436,7 milyon TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde 62, 123,7 ve 34,3 oranlarında artış olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2019 yılı birinci çeyreğinde 738 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 34,3 artış gösteren personel giderleri kalemi 566,5 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde artış göstermiş ve 2019 yılı birinci çeyreğinde 24,5 milyon TL olmuştur.

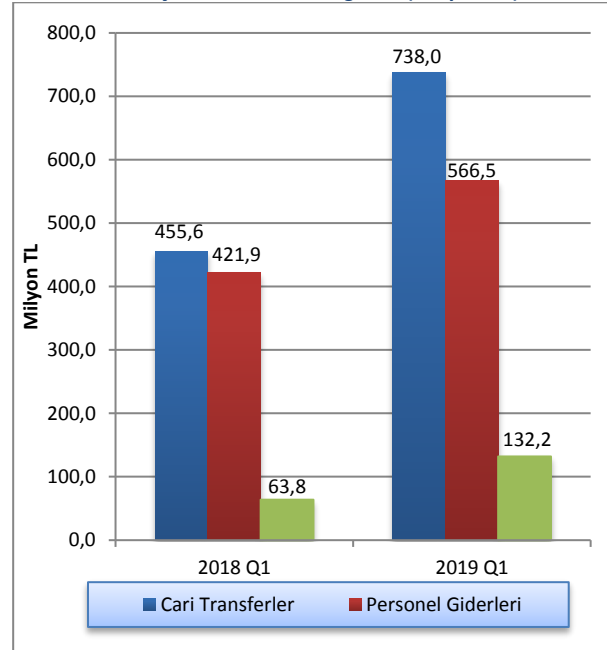
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2018 Ocak- Mart	2019 Ocak- Mart	% Değişim
Cari Transferler	455,6	738,0	62,0
Personel Giderleri	421,9	566,5	34,3
Sermaye Giderleri ve Transferler	8,4	24,5	191,7
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	29,9	66,9	123,7
Diğer Giderler	25,5	40,8	60,0
Toplam	941,3	1.436,7	52,6

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2018 yılı birinci çeyreği içinde yüzde 44,8 iken, 2019 yılı birinci çeyreğinde yüzde 39,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2018 yılı birinci çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 48,4'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2019 yılı birinci çeyreğinde artış göstermiş ve yüzde 51,4 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2018 yılı birinci dönemde yüzde 93,2 iken 2019 yılı birinci dönemde yüzde 90,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderlerinin Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Not: Diğer giderler kalemi içerisinde sermaye giderleri ve transferler ve mal ve hizmet alım giderleri yer almaktadır.

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2019 yılı birinci çeyreği sonunda, 2019 yılı için öngörülen bütçe gelirlerinin yüzde 20,56'sı tahsil edilmiş, öngörülen bütçe giderlerinin ise yüzde 18,83'ü harcanmıştır.

2018 yılı aynı dönemi için bu oranlar sırasıyla yüzde 25,75 ve 17,26 seviyelerindeydi.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2018 Gerçekleşme	2019 Bütçe Tahmini	2018 – 2019 Değişim (%)	2018 Üç Aylık Gerçekleşme	2019 Üç Aylık Gerçekleşme	2018 Üç Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	2019 Üç Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	
Gelirler	Vergi Gelirleri	3.775,4	4.275,6	13,25	731,7	896,7	19,38	20,97
	Vergi Dışı Gelirler	1.107,5	1.145,6	3,44	254,3	492,1	22,96	42,96
	Alınan Bağış Yardım Krediler	487,5	1.270,0	160,51	0	0	0	0
	Diğer Gelirler	132,0	198,9	50,68	26,1	27,9	19,77	14,03
	Genel Toplam	5.502,4	6.890,1	25,22	1.012,1	1.416,7	18,39	20,56
Giderler	Cari Transferler	2.577,3	3.306,8	28,31	455,6	738,0	17,68	22,32
	Personel Giderleri	1.995,0	2.655,3	33,10	421,9	566,5	21,15	21,34
	Sermaye Giderleri ve Transferleri	339,5	196,1	-42,24	8,4	24,5	2,47	12,49
	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	421,3	516,5	22,60	29,9	66,9	7,10	12,95
	Diğer Giderler	119,2	954,1	700,42	25,5	40,8	21,39	4,28
	Genel Toplam	5.452,3	7.628,8	39,92	941,3	1.436,7	17,26	18,83

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2019 yılı dördüncü çeyreğinde 2018 yılının aynı dönemine göre yüzde 128,2 azalarak -20,0 milyon TL açık vermiştir. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre değişmemiş ve sıfır olarak gerçekleşmiştir.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemleri, 2019 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla 165 ve 237,3 milyon TL artmıştır. Bu değişimlere göre, yerel gelirler kalemi ise yüzde 40 artmış ve 1.416,7 milyon TL'ye ulaşmıştır.

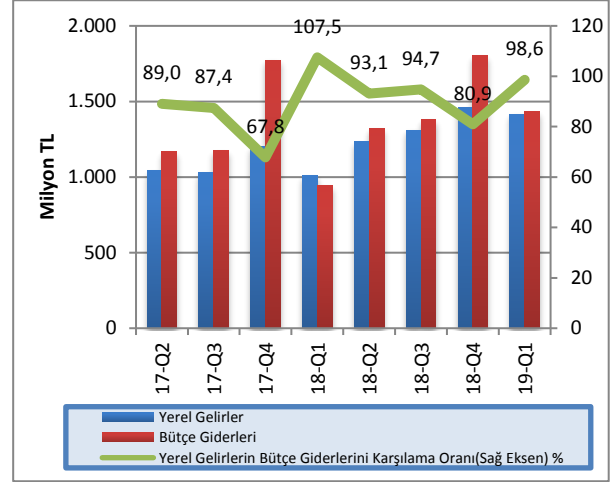
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2018	2019
	Ocak – Mart	Ocak – Mart
Bütçe Gelirleri - (T.C. Kredi + İç Borçlanma)	1.012,1	1.416,7
1. Yerel Gelirler	1.012,1	1.416,7
Vergi Gelirleri	731,7	896,7
Vergi Dışı Gelirler	254,8	492,1
Diğer Gelirler	25,6	27,9
2. Dış Yardımlar	0,0	0,0
T.C. Yardımları	0,0	0,0
Bütçe Giderleri	941,3	1.436,7
Personel Giderleri	421,9	566,5
Cari Transferler	455,6	738,0
Sermaye Giderleri	8,4	24,5
Diğer Giderler	55,4	107,7
Finansman Dengesi	70,8	-20,0
Finansman	0,0	0,0
T.C. Kredileri	0,0	0,0
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2019 yılı birinci çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 98,6 olmuştur. Aynı oran 2018 yılı birinci çeyreğinde yüzde 107,5 idi.

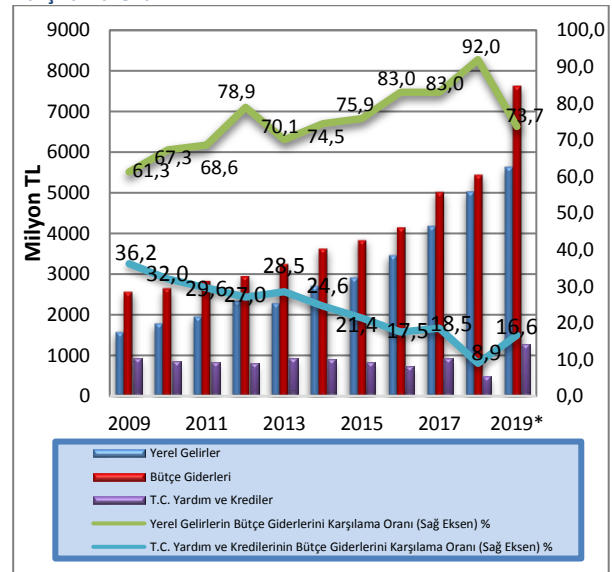
Grafik 4.4: Çeyrekler İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçe gelirlerinden T.C. yardım ve kredilerinin çıkarılması sonucu oluşan yerel gelir toplamının bütçe giderlerini karşılama oranı son 10 yılda yüzde 60 seviyelerinden yüzde 90 seviyelerine gelmiştir. Bu oranın 2019 bütçesinde yüzde 73,7 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir. Yerel gelirler ile bütçe giderleri arasındaki açığın finansmanı için en önemli finansman kaynağı olan T.C. yardım ve krediler rakamının son 10 yıllık dönemde bütçe giderleri içindeki payı ise yüzde 36 seviyelerinden yüzde 9 seviyelerine gerilediği ve 2019 yılında ise yüzde 16,6 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama anlamında son 10 yıllık dönemde olumlu bir tablo ortaya çıksa da, gelirler bütçe giderlerinin tamamını karşılayamamakta ve bütçe açığı sorunu yaşanmaya devam etmektedir.

Grafik 4.5: Yıllar İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

* Bütçede öngörülen rakamlara göre.

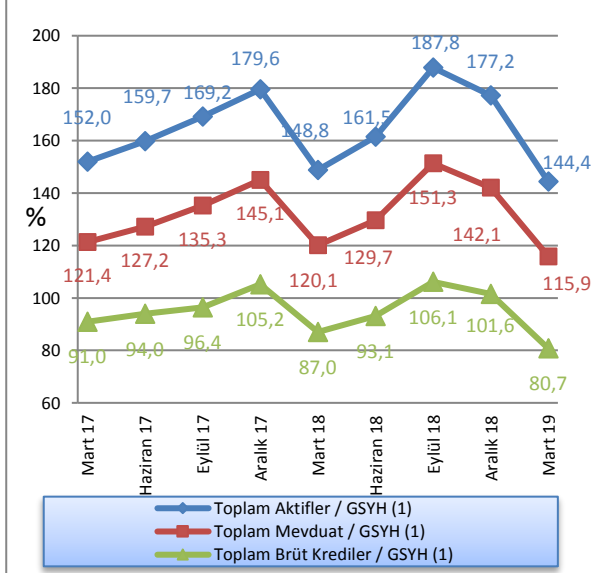
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2019 yılı birinci çeyrek finansal derinleşme rakamları bir önceki çeyreğe göre azalış göstermiştir. Toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 101,6'dan yüzde 80,7'ye, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 177,2'den yüzde 144,4'e ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 142,1'den yüzde 115,9'a gerilemiştir. 2018 ve 2019 yılları GSYH için tahmin rakamları kullanıldığından 2019 yılı Mart sonu itibarıyla finansal derinleşme rakamları düşük gerçekleşmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

Not: (1) 2018 ve 2019 yılları için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, nakit ve nakit benzeri kalemlerin toplam aktifler içindeki payı 2019 yılı birinci çeyreğinde yüzde 30,44'e yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 26,37 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 Mart sonu itibarıyla yüzde 17,4 olan SYSR, 2019 yılının birinci çeyreğinde 0,39 puan artarak yüzde 17,79'a yükselmiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, 2019 yılının Mart ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 5,53'ten yüzde 5,47'ye gerilemiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki döneme göre 1,82 puan azalmış ve yüzde 69,68 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılı Mart ayında yüzde 58,47 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2019 yılının ilk çeyreğinde yüzde 55,92 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 1,41 puan azalmıştır.

Brüt kredilerde 2019 yılı ilk çeyrekte bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 4,85 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde yüzde 5,81 oranında artış olmuştur.

2018 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 6,11 azalan mevduat, 2019 yılı ilk çeyrekte yüzde 7,59'luk artış göstermiştir.

2018 Aralık sonu itibarıyla 9,66 olan finansal kaldıraç oranı, 2019 yılının birinci çeyreğinde 9,72 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

	2018				2019
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler / Top. Aktifler (%)	26,37	26,69	27,64	30,14	30,44
SYSR (%)	17,40	17,57	18,19	17,86	17,79
TGA / Brüt Krediler (%)	5,72	5,46	4,97	5,53	5,47
Brüt Krediler / Top. Mevduat (%)	72,45	71,82	70,14	71,50	69,68
Brüt Krediler / Top. Aktifler (%)	58,47	57,67	56,51	57,33	55,92
Brüt Kredilerdeki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	5,81	7,01	13,98	-4,28	4,85
Mevduattaki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	5,95	7,96	16,71	-6,11	7,59
Finansal Kaldıraç¹	10,01	10,18	10,62	9,66	9,72

Kaynak: KKTCCMB

Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2019 yılı birinci çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 55,85, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 79,73 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 53,12, ilk on bankanın payı ise yüzde 79,7 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 57,46, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,91 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 52,87, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,18 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bankalara borçlar kaleminin büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 67,67, ilk on bankanın payı ise yüzde 94,09 düzeyindedir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör İçindeki Payları	2018				2019
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Aktifler	55,23	54,62	54,96	55,07	55,85
Brüt Krediler	56,22	55,44	55,57	56,90	53,12
Mevduat	56,87	56,49	56,51	56,54	57,46
Bankalara Borçlar	61,62	63,73	63,37	63,07	67,67
Özkaynaklar	49,75	50,52	52,35	51,90	52,87
İlk On Bankanın Sektör İçindeki Payları					
Aktifler	78,56	78,02	78,34	78,54	79,73
Brüt Krediler	80,64	80,11	80,40	81,58	79,70
Mevduat	79,91	79,40	79,55	79,80	80,91
Bankalara Borçlar	92,81	91,47	92,39	91,84	94,09
Özkaynaklar	78,27	78,58	79,63	79,80	80,18

Kaynak: KKTCMB

5.1.4 BANKA, ŞUBE, PERSONEL VE ATM SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2019 yılı Mart ayı sonunda 21'dir. Sektördeki 21

bankanın 2'si kamu eliyle yönetilen banka, 14'ü özel sermayeli banka ve 5'i şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Şube Bankaları	6	6	6	5	5	5	5	5	5
Toplam	22	22	22	21	21	21	21	21	21

Kaynak: KKTCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2019 yılının ilk çeyreğinde 230'dur. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 68,69'unun özel sermayeli

bankalara, yüzde 16,96'sının şube bankalarına, yüzde 14,35'inin ise kamu eliyle yönetilen bankalara ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi (adet)									
	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	36	36	34	33	32	33	33	33	33
Özel Sermayeli Bankalar	152	153	156	161	161	160	159	157	158
Şube Bankaları	44	45	43	39	39	39	39	39	39
Toplam	232	234	233	233	232	232	231	229	230

Personel Sayısının Gelişimi (kişi)									
	Mar.17	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	564	559	565	558	554	550	547	546	537
Özel Sermayeli Bankalar	1.924	1.927	1.965	2.024	2.038	2.042	2.062	2.075	2.077
Şube Bankaları	564	564	570	524	519	528	531	527	526
Toplam	3.052	3.050	3.100	3.106	3.111	3.120	3.140	3.148	3.140

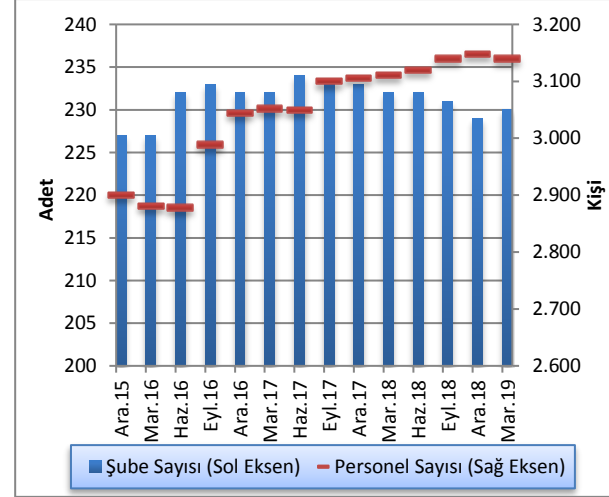
Kaynak: KKTCCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Aralık 2018 - Mart 2019 döneminde 8 kişi azalarak 3.148'den 3.140'a gerilemiştir. Söz konusu personelin 537'si kamu eliyle yönetilen bankalarda, 2.077'si özel sermayeli bankalarda ve 526'sı şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 2.075'ten 2.077'ye yükselmiş, şube bankalarının personel sayısı 527'den 526'ya, kamu eliyle yönetilen bankalardaki personel sayısı ise 546'dan 537'ye gerilemiştir.

Mart 2018 - Mart 2019 arasındaki bir yıllık dönemde bankacılık sektöründe çalışan personel sayısı, 29 kişi artarak 3.111'den 3.140'a ulaşmıştır. Söz konusu dönemde personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde, özel sermayeli bankalarda istihdam 39 kişi, şube bankalarında 7 kişi artarken, kamu eliyle yönetilen bankalarda 17 kişi azalmıştır.

2019 yılının birinci çeyreğinde sektörde çalışan personelin yüzde 17,1'inin kamu eliyle yönetilen bankalara, yüzde 66,15'inin özel sermayeli bankalara, yüzde 16,75'inin ise şube bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.2: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde faaliyet gösteren bankalara ait ATM sayısı 2019 yılı ilk çeyrek itibarıyla 487'dir. ATM sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında 219 ATM ile şube bankaları ilk sırada yer almaktadır. Şube bankalarını 210 ATM ile özel sermayeli bankalar, 58 ATM ile kamu eliyle yönetilen bankalar takip etmektedir. Mart 2018- Mart 2019 döneminde sektörde faaliyet gösteren bankalara ait ATM sayısı 439'dan 487'ye yükselmiştir.

Tablo 5.5: ATM Sayısındaki Gelişmeler

	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	47	54	54	55	58
Özel Sermayeli Bankalar	191	200	206	207	210
Şube Bankaları	201	214	214	222	219
Toplam	439	468	474	484	487

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2018 yılı Aralık ayı sonunda 32.980,2 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2019 yılının birinci çeyreğinde yüzde 7,5 artarak 35.452,8 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, nakit ve nakit benzeri kalemlerde yüzde 8,57 , brüt kredilerde yüzde 4,86, MDC'de yüzde 10,36, diğer aktiflerde ise yüzde 23,5 artış görülmüştür.

Mart 2018 - Mart 2019 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 27,99 oranında artmıştır. Aynı dönemde

nakit ve nakit benzeri kalemler yüzde 47,77, brüt krediler yüzde 22,4, MDC yüzde 13,84 artış gösterirken; mevduat yüzde 27,27, özkaynaklar ise yüzde 31,44 oranında artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Aralık 2018 - Mart 2019 döneminde yüzde 7,59 , özkaynaklar ise yüzde 6,84 oranında artmıştır.

Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2018				2019	Yüzde Değişim	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2018 - 03/2019	03/2018 - 03/2019
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	7.303,9	8.021,5	9.661,8	9.940,9	10.792,9	8,57	47,77
MDC	1.980,8	2.140,2	2.611,7	2.043,4	2.255,0	10,36	13,84
Toplam Brüt Krediler	16.195,6	17.330,4	19.752,4	18.906,1	19.824,0	4,86	22,40
Diğer Aktifler	2.218,3	2.559,8	2.930,6	2.089,8	2.580,9	23,50	16,35
Aktif/Pasif Toplamı	27.698,6	30.051,9	34.956,5	32.980,2	35.452,8	7,50	27,99
Mevduat	22.352,7	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2	7,59	27,27
Bankalara Borçlar	1.638,0	2.004,8	2.328,1	2.028,6	2.163,7	6,66	32,09
Diğer Pasifler	1.192,2	1.228,7	1.457,2	1.414,7	1.533,2	8,38	28,60
Özkaynaklar	2.515,7	2.687,2	3.008,1	3.095,1	3.306,7	6,84	31,44

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2019 yılının birinci çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 55,92 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 30,44'lük payla nakit ve nakit benzeri kalemler, yüzde 7,28 ile diğer aktifler ve yüzde 6,36'lık payla MDC kalemi takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Mart 2018 - Mart 2019 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; nakit ve nakit benzeri kalemlerde artış, MDC, brüt krediler ve diğer aktiflerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Mart 2019 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,25'ini mevduat, yüzde 9,33'ünü özkaynaklar, yüzde 6,1'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,32'sini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Mart 2018 - Mart 2019 döneminde bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemler payları yönünden değerlendirildiğinde, mevduat kaleminin payında azalış, bankalara borçlar, diğer pasifler ve özkaynaklar kaleminin paylarında ise artış olduğu görülmektedir.

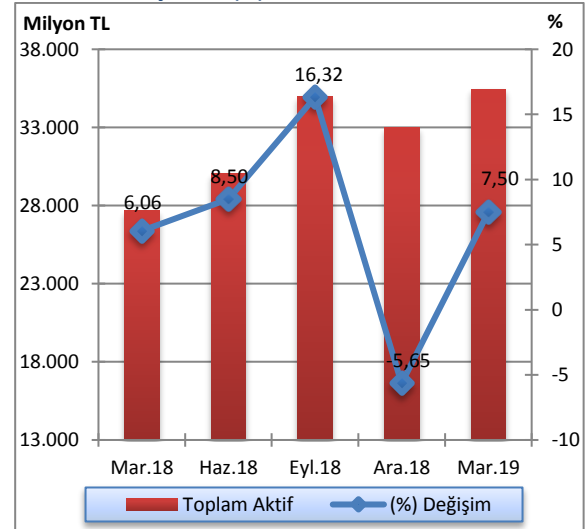
Tablo 5.7: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2018				2019
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	26,37	26,69	27,64	30,14	30,44
MDC	7,15	7,12	7,47	6,19	6,36
Toplam Brüt Krediler	58,47	57,67	56,51	57,33	55,92
Diğer Aktifler	8,01	8,52	8,38	6,34	7,28
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	80,70	80,30	80,57	80,17	80,25
Bankalara Borçlar	5,91	6,67	6,66	6,15	6,10
Diğer Pasifler	4,31	4,09	4,16	4,29	4,32
Özkaynaklar	9,08	8,94	8,61	9,39	9,33
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Toplam aktiflerde 2018 yılının birinci, ikinci ve üçüncü çeyreklerinde sırasıyla yüzde 6,06, yüzde 8,5 ve yüzde 16,32 artış, son çeyreğinde ise yüzde 5,65 azalış gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörünün toplam aktifi 2019 yılının Mart ayında ise önceki çeyreğe göre yüzde 7,5 artış göstermiştir.

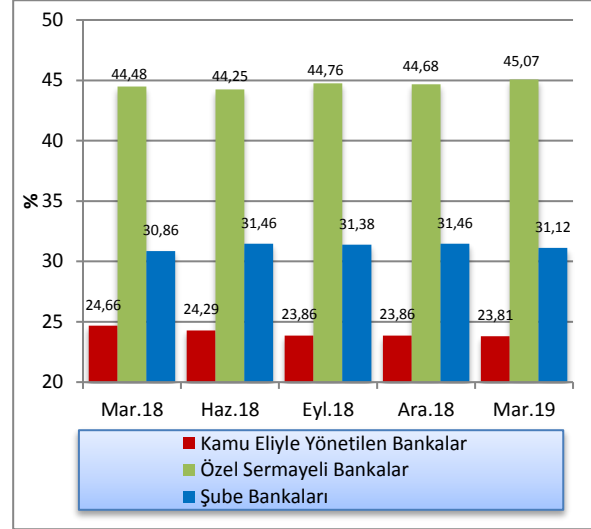
Grafik 5.3: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

Kaynak: KKTCMB

2019 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla banka gruplarının aktif toplamındaki payları, özel sermayeli bankalar grubunda yüzde 44,68'den yüzde 45,07'ye yükselmiş, kamu eliyle yönetilen bankalar grubunda yüzde 23,86'dan yüzde 23,81'e, şube bankaları grubunda ise yüzde 31,46'dan yüzde 31,12 düzeyine gerilemiştir. Mart 2018 – Mart 2019 döneminde ise, kamu eliyle yönetilen bankalar grubunda küçülme, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları grubunda büyüme görülmüştür.

Grafik 5.4: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%)

Kaynak: KTCMB

2019 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu eliyle yönetilen bankalar aktif toplamında yüzde 7,26, özel sermayeli bankalarda yüzde 8,44 ve şube bankalarında yüzde 6,33 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı

dönemine göre ise, aktif toplamı kamu eliyle yönetilen bankalarda yüzde 23,5, özel sermayeli bankalarda yüzde 29,74, şube bankalarında ise yüzde 29,08 oranlarında artmıştır.

Tablo 5.8: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2018				2019	Yüzde Değişim	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2018-03/2019	03/2018-03/2019
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	6.834,2	7.299,1	8.339,9	7.868,9	8.440,4	7,26	23,50
Özel Sermayeli Bankalar	12.316,3	13.297,4	15.646,4	14.734,3	15.978,6	8,44	29,74
Şube Bankaları	8.548,1	9.455,4	10.970,2	10.377,0	11.033,8	6,33	29,08
Toplam	27.698,6	30.051,9	34.956,5	32.980,2	35.452,8	7,50	27,99

Kaynak: KTCMB

2019 Mart ayı itibarıyla net kredilerin TP ve YP dağılımına bakıldığında zaman TP kredilerin payı bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 48,39'dan yüzde 47,05'e gerilemiş, YP kredilerin payı ise yüzde 51,61'den yüzde

52,95'e yükselmiştir. TP mevduat toplamının payı Mart 2019 itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 40,1'den yüzde 37,71'e gerilemiş, YP mevduatın payı ise yüzde 59,9'dan yüzde 62,29'a yükselmiştir.

Tablo 5.9: Krediler ve Mevduatın TP-YP Dağılımı (%)

	2018								2019	
	Mart		Haziran		Eylül		Aralık		Mart	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP
Krediler (Net)	52,55	47,45	50,31	49,69	43,39	56,61	48,39	51,61	47,05	52,95
Mevduat	43,54	56,46	40,79	59,21	36,16	63,84	40,10	59,90	37,71	62,29

Kaynak: KTCMB

5.2.2 NAKİT VE NAKİT BENZERİ KALEMLER

Bankacılık sektörü nakit ve nakit benzeri kalemlerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, merkez bankasından alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2019 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 8,57 artarak 9.940,9 milyon TL'den 10.792,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde, merkez bankasından alacaklar kaleminde 177,9 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 66,3 milyon TL, bankalardan alacaklar kaleminde 622,9

milyon TL artış, nakit değerler kaleminde ise 15,1 milyon TL düşüş gerçekleşmiştir.

2018 yılı Mart ayı sonunda 7.303,9 milyon TL olan nakit ve nakit benzeri kalemler, 2019 yılı Mart ayı sonunda 10.792,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir. İlgili dönemde, nakit değerler 65,1 milyon TL, merkez bankasından alacaklar kalemi 1.294,8 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 706,1 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 1.423 milyon TL artmıştır.

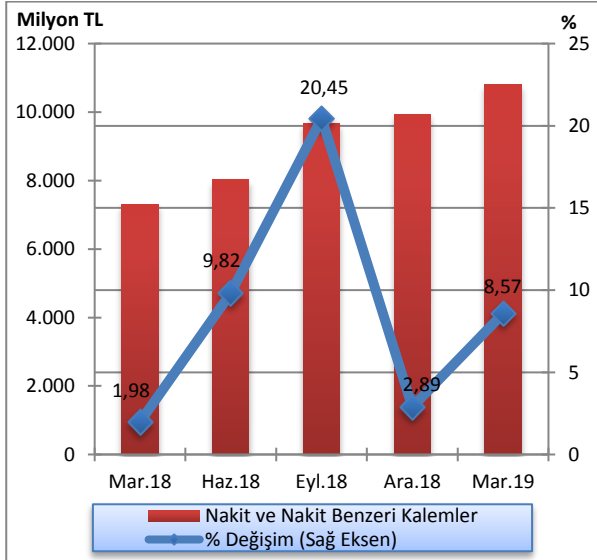
Tablo 5.10: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

	2018				2019	Yüzde Değişim
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2018 - 03/2019
Nakit Değerler	217,4	239,3	356,5	297,6	282,5	-5,07
Merkez Bankasından Alacaklar	2.687,4	2.959,3	3.497,1	3.804,3	3.982,2	4,68
BPP İşlemlerinden Alacaklar	1.495,6	1.686,5	2.038,8	2.135,4	2.201,7	3,10
Bankalardan Alacaklar	2.903,5	3.136,4	3.769,4	3.703,6	4.326,5	16,82
Toplam	7.303,9	8.021,5	9.661,8	9.940,9	10.792,9	8,57

Kaynak: KKTÇMB

Nakit ve nakit benzeri kalemlerde, 2018 yılı ilk çeyrek itibarıyla yüzde 1,98, ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 9,82, üçüncü çeyrek itibarıyla yüzde 20,45, son çeyrek itibarıyla yüzde 2,89 oranında artış meydana gelmiştir. Nakit ve nakit benzeri kalemler 2019 yılı ilk çeyrek itibarıyla ise yüzde 8,57 oranında artış göstermiştir.

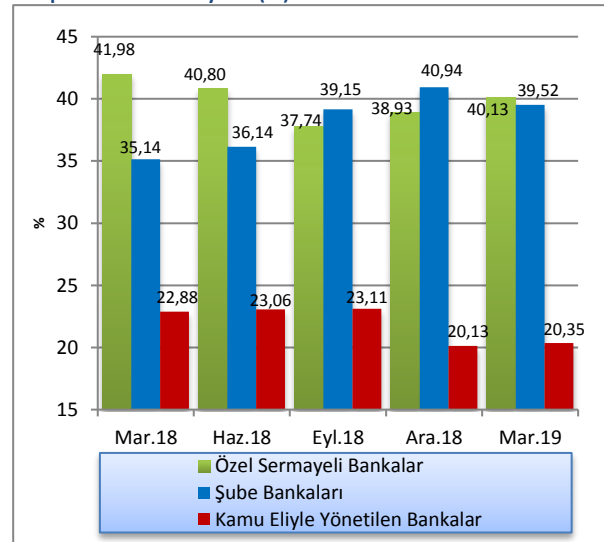
Grafik 5.5: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, özel sermayeli bankaların ve kamu eliyle yönetilen bankaların nakit ve nakit benzeri kalemlerinin paylarında artış, şube bankalarının nakit ve nakit benzeri kalemlerinin payında ise azalış gerçekleşmiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde de şube bankaları grubunda artış olurken, özel sermayeli bankalar ve kamu eliyle yönetilen bankalar gruplarında ise düşüş gerçekleşmiştir.

Grafik 5.6: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

5.2.3 KREDİLER

2019 yılı Mart ayı itibarıyla 11.896,4 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi krediler toplamı içinde birinci sırada yer almaktadır. Bunu, 4.672,6 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Mart 2018 - Mart 2019 döneminde işletme kredileri 8.907,5 milyon TL'den 11.896,4 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 4.255,4 milyon TL'den 4.672,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.11: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

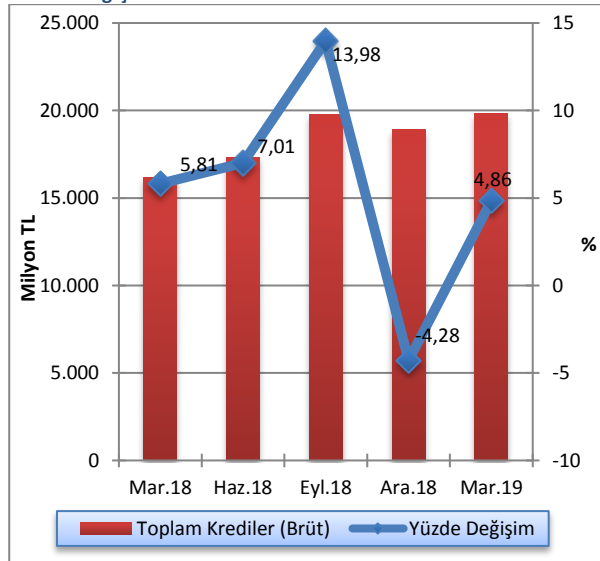
	2018				2019
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
İşletme Kredileri	8.907,5	9.710,9	11.604,1	11.285,8	11.896,4
Tüketici Kredileri	4.255,4	4.462,5	4.946,8	4.524,6	4.672,6
Kredi Kartları	392,4	421,6	444,7	457,3	452,9
İskonto ve İştirak Senetleri	206,2	220,3	248,1	236,6	254,5
Diğer Yatırım Kredileri	102,9	104,1	109,5	98,0	100,6
İthalat Kredileri	4,2	4,2	4,7	3,8	3,9
Fon Kaynaklı Krediler	17,0	18,4	22,4	19,2	20,2
İhtisas Kredileri	22,1	16,3	15,1	32,7	38,5
İhracat Kredileri	5,2	6,9	4,9	2,9	2,4
KKTCMB Kaynaklı Krediler	0,0	6,9	9,1	7,9	8,3
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,2	0,5	0,7	0,5	0,4
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	1.356,4	1.411,3	1.359,7	1.192,2	1.288,0
Toplam Krediler	15.269,5	16.383,9	18.769,8	17.861,5	18.738,7

Kaynak: KKTCMB

Not: TGA dâhil değildir.

Sektörün brüt kredilerinde, çeyrek bazda 2018 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 5,81, Haziran ayı itibarıyla yüzde 7,01, Eylül ayı itibarıyla ise yüzde 13,98 oranında artış, son çeyrek itibarıyla ise yüzde 4,28 oranında düşüş gerçekleşmiştir. Brüt krediler 2019 yılı ilk çeyrek itibarıyla ise yüzde 4,86 oranında artmıştır.

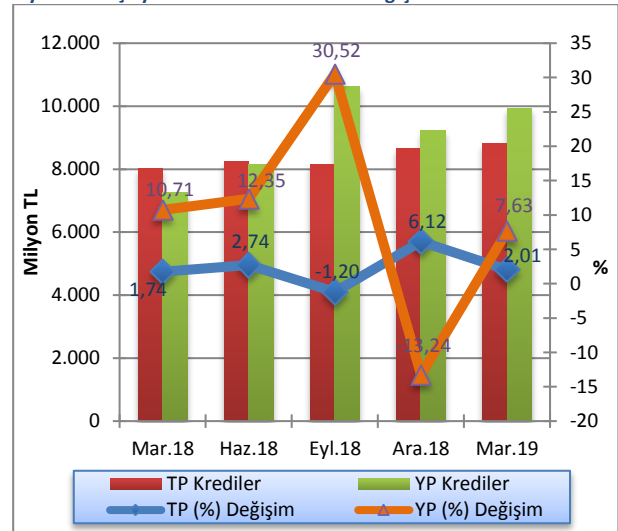
Grafik 5.7: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2019 yılının birinci çeyreğinde net kredilerin 8.817,2 milyon TL'si TP cinsinden, 9.921,5 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden net kredilerde yüzde 2,01, YP cinsinden net kredilerde ise yüzde 7,63 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.8: Bankacılık Sektörü Kredileri (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Not: TGA dâhil değildir.

2019 yılının birinci çeyreğinde kamu eliyle yönetilen bankalar brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden binde 8,8 azalış, YP cinsinden ise yüzde 5,63 artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinden yüzde 2,87, YP cinsinden ise

yüzde 8,36 oranında artış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinden yüzde 5,05, YP cinsinden ise yüzde 6,35 oranında artmıştır.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Aralık 2018			Mart 2019			Yüzde Değişim 12/2018 - 03/2019		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	3.407,1	1.547,6	4.954,7	3.377,0	1.634,7	5.011,7	-0,88	5,63	1,15
Özel Sermayeli Bankalar	3.151,2	6.048,2	9.199,4	3.241,5	6.553,9	9.795,4	2,87	8,36	6,48
Şube Bankaları	2.847,9	1.904,1	4.752,0	2.991,8	2.025,1	5.016,9	5,05	6,35	5,57
Toplam Krediler (Brüt)	9.406,2	9.499,9	18.906,1	9.610,3	10.213,7	19.824,0	2,17	7,51	4,86

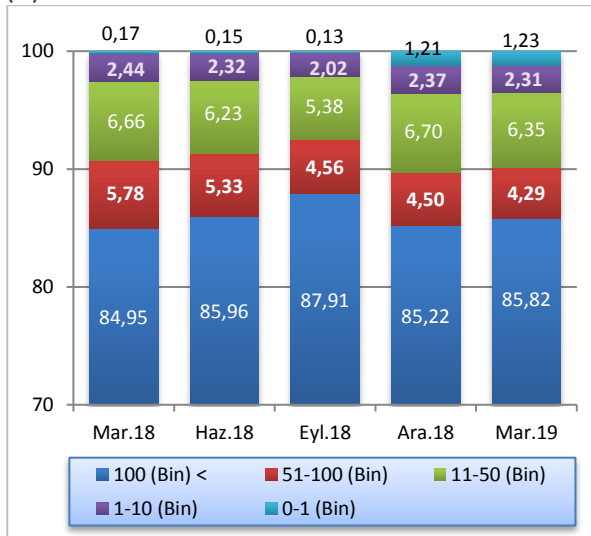
Kaynak: KKTCCMB

2019 yılı birinci çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 85,82 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 6,35'lik payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 4,29 ve yüzde 2,31'ini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, yüzde 1,23'lük payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Mart 2018 – Mart 2019 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdeleri itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde ve 0-1 bin TL dilimindeki kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin TL ve 1-10 bin TL dilimindeki kredilerde ise düşüş olmuştur.

Grafik 5.9: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

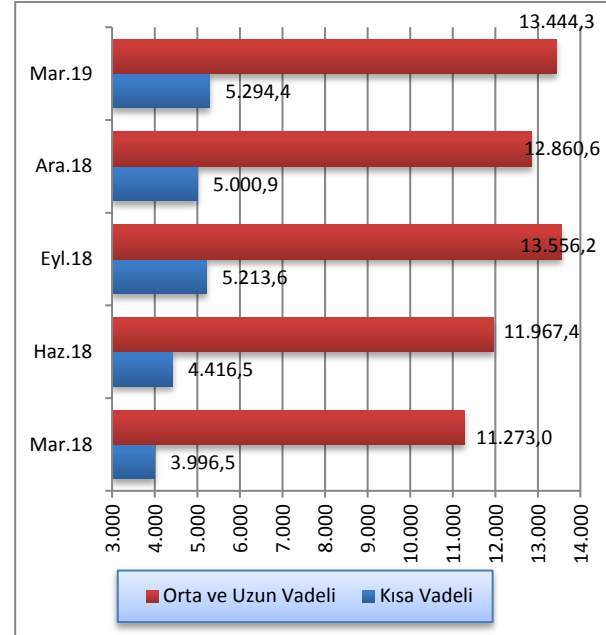

Kaynak: KKTCCMB

Not: TGA dâhil değildir.

Kısa vadeli krediler, 2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre 5.000,9 milyon TL'den 5.294,4 milyon TL'ye, orta ve uzun vadeli krediler ise 12.860,6 milyon TL'den 13.444,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde kısa vadeli kredilerde yüzde 32,48, orta ve uzun vadeli kredilerde ise yüzde 19,26 oranında artış olmuştur.

Grafik 5.10: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

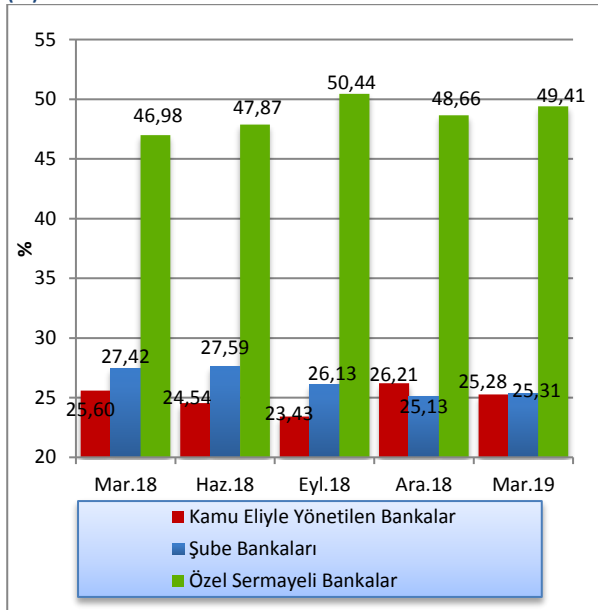

Kaynak: KKTCCMB

Not: Vadesi 1 yıla kadar olan krediler kısa vadeli olarak sınıflandırılmaktadır.

Brüt kredilerin banka gruplarına göre payları incelendiğinde, 2019 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu eliyle yönetilen bankaların payı yüzde 26,21'den yüzde 25,28'e gerilemiştir. Özel sermayeli bankaların kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 48,66'dan yüzde 49,41'e, şube bankalarının payı ise yüzde 25,31'ten yüzde 25,13'e yükselmiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde şube bankalarının ve kamu eliyle yönetilen bankaların kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.11: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)

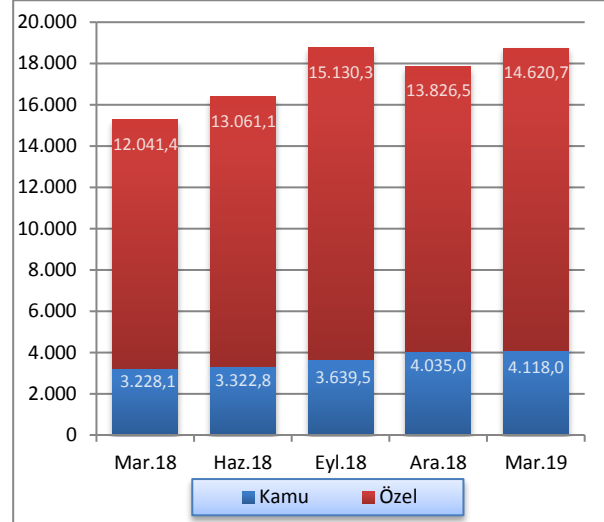

Kaynak: KTCMB

2019 yılı Mart ayı itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 78,02'sini özel sektöre, yüzde 21,98'ini ise kamu sektörüne kullanmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 4.035 milyon TL'den 4.118 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 13.826,5 milyon TL'den 14.620,7 milyon TL'ye yükselmiştir.

Mart 2018 - Mart 2019 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 27,57, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 21,42'dir.

Grafik 5.12: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

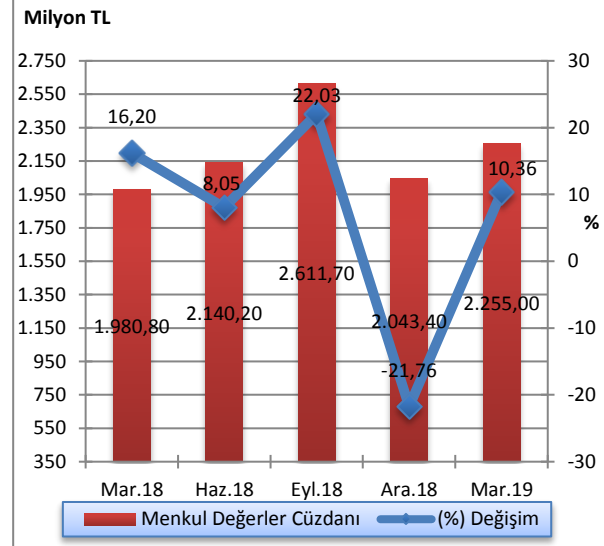

Kaynak: KTCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

MDC toplamı, 2019 yılı Mart ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 10,36 oranında artmıştır. MDC, 2018 yılı Mart, Haziran ve Eylül ayları itibarıyla çeyrek bazda sırasıyla yüzde 16,2, yüzde 8,05 ve yüzde 22,03 oranında artmış, Aralık ayı itibarıyla ise yüzde 21,76 oranında azalmıştır.

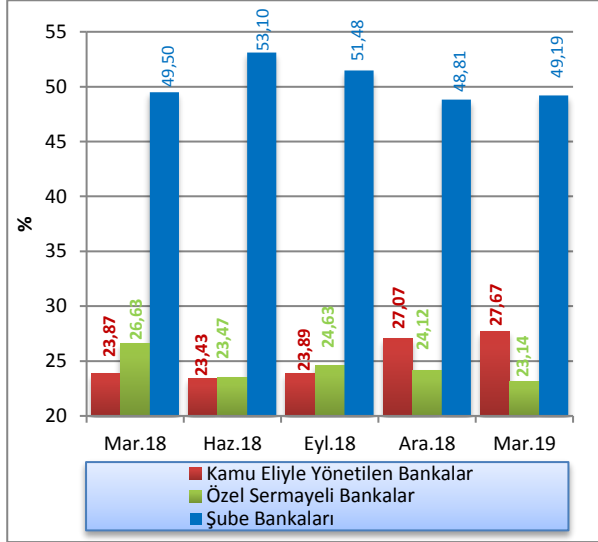
Grafik 5.13: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KTCMB

2019 yılının ilk çeyreği sonu itibarıyla bir önceki çeyreğe kıyasla kamu eliyle yönetilen bankaların toplam MDC'deki payı yüzde 27,07'den yüzde 27,67'ye, şube bankalarının payı yüzde 48,81'den yüzde 49,19'a yükselmiş, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 24,12'den yüzde 23,14 seviyesine gerilemiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde özel sermayeli bankalar ve şube bankaları grubunda azalış, kamu eliyle yönetilen bankalar grubunda ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.14: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.13: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2018				2019
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Tasarruf	16.210,0	17.357,3	20.093,4	19.010,8	20.574,6
Ticari	4.270,9	4.686,0	5.620,5	4.922,5	5.251,0
Resmi	1.504,5	1.730,4	1.990,1	1.917,8	2.103,5
Diğer	367,3	357,5	459,1	590,7	520,1
Toplam Mevduat	22.352,7	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2
Bankalara Borçlar	1.638,0	2.004,8	2.328,1	2.028,6	2.163,7
Bankalara Borçlar Dâhil Toplam Mevduat	23.990,7	26.136,0	30.491,2	28.470,4	30.612,9

Kaynak: KKTCMB

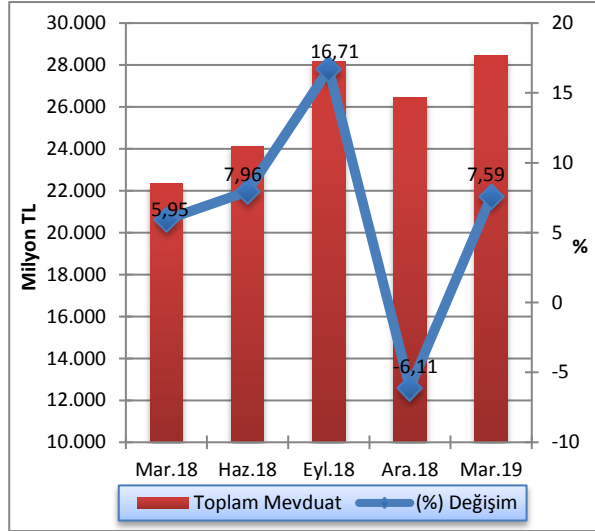
5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, 2019 yılı ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,59 oranında artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde yüzde 27,27 oranında artış göstermiş ve 2019 yılı Mart ayı sonunda 28.449,2 milyon TL olmuştur.

2019 yılı Mart ayı sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 20.574,6 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlemlenmektedir. Bunu sırasıyla 5.251 milyon TL ile ticari mevduat, 2.103,5 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Mart 2018 – Mart 2019 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 26,93, ticari mevduatta yüzde 22,95 ve resmi mevduatta yüzde 39,81 oranında artış gerçekleşmiştir.

Toplam mevduatta 2018 yılının birinci çeyreğinde yüzde 5,95, ikinci çeyreğinde yüzde 7,96, üçüncü çeyreğinde yüzde 16,71 oranında artış, son çeyreğinde ise yüzde 6,11 oranında düşüş gerçekleşmiştir. Toplam mevduat 2019 yılının ilk çeyreği itibarıyla yüzde 7,59 oranında artış göstermiştir.

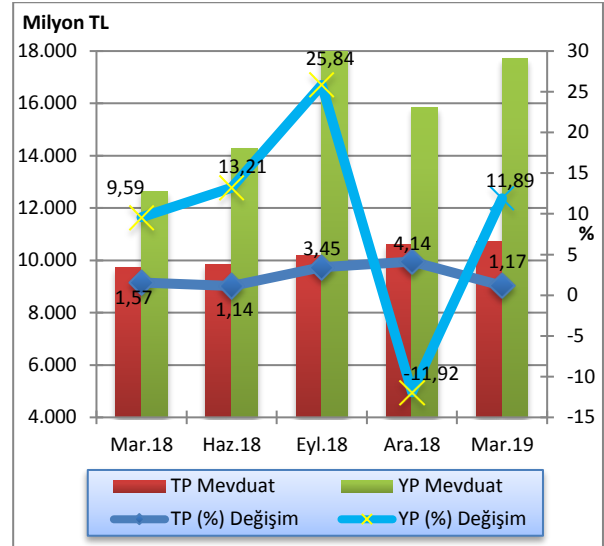
Grafik 5.15: Mevduatın Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi (%)

Kaynak: KTCMB

2019 yılının ilk çeyreğinde mevduatın 10.728,5 milyon TL'sinin TP cinsinden, 17.720,7 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 1,17, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 11,89 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.16: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KTCMB

2019 yılı Mart ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu eliyle yönetilen bankaların TP mevduatında yüzde 4,14, YP mevduatında yüzde 11,43 artış, özel sermayeli bankaların TP mevduatında yüzde 2,7, YP mevduatında ise yüzde 12,53 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 3,79 azalış, YP mevduatında ise yüzde 10,95 oranında artış görülmüştür.

Tablo 5.14: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Aralık 2018			Mart 2019			Yüzde Değişim 12/2018-03/2019		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	3.577,4	3.239,6	6.817,0	3.725,5	3.609,8	7.335,3	4,14	11,43	7,60
Özel Sermayeli Bankalar	3.735,5	8.456,4	12.191,9	3.836,3	9.516,2	13.352,5	2,70	12,53	9,52
Şube Bankaları	3.291,6	4.141,3	7.432,9	3.166,7	4.594,7	7.761,4	-3,79	10,95	4,42
Toplam Mevduat	10.604,5	15.837,3	26.441,8	10.728,5	17.720,7	28.449,2	1,17	11,89	7,59

Kaynak: KTCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 48,49'luk oranla bir ay vadeli mevduat toplamındadır. Bir ay vadeli mevduatı, yüzde 22,9'luk payla üç ay vadeli, yüzde 13,59'luk payla vadesiz, yüzde 10,62'lik payla bir yıl vadeli ve yüzde 4,4'lük payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 3 ay vadeli mevduatta 4,18 puan, 1 yıl

vadeli mevduatta 0,15 puan artış, vadesiz, 1 ay vadeli ve 6 ay vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,4, 3,48 ve 0,45 puan azalış gerçekleşmiştir.

Mart 2018 - Mart 2019 döneminde 3 ay vadeli, 6 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatlarda sırasıyla 3,94, 0,32 ve 0,49 puan artış, vadesiz ve 1 ay vadeli mevduatta sırasıyla 0,27 ve 4,48 puan azalış olmuştur.

Tablo 5.15: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2018				2019	Değişim (Puan)	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2018-03/2019	03/2018-03/2019
Vadesiz	13,86	14,84	14,92	13,99	13,59	-0,40	-0,27
1 Ay Vadeli	52,97	49,65	48,35	51,97	48,49	-3,48	-4,48
3 Ay Vadeli	18,96	21,06	21,33	18,72	22,90	4,18	3,94
6 Ay Vadeli	4,08	3,98	4,14	4,85	4,40	-0,45	0,32
1 Yıl Vadeli	10,13	10,47	11,26	10,47	10,62	0,15	0,49
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektöründe mevduatın büyüklüğüne göre dağılımına bakıldığında zaman 2019 yılı Mart sonu itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre 0-5 Bin TL arası mevduat 319,3 milyon TL'den 312,8 milyon TL'ye, 10-50 Bin TL arası mevduat 2.453,7 milyon TL'den 2.443,4 milyon TL'ye gerilerken, 5-10 Bin TL arası mevduat 375,2 milyon TL'den 375,5 milyon TL'ye, 50-100 Bin TL arası

mevduat 3.885,2 milyon TL'den 3.920,1 milyon TL'ye, 100 Bin TL üzeri mevduat ise 19.408,4 milyon TL'den 21.397,4 milyon TL'ye yükselmiştir. 2019 yılının ilk çeyreğinde, 100 Bin TL üzeri mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 75,21, 50-100 Bin TL arası mevduatın toplam mevduat içindeki payı ise yüzde 13,78 olarak gerçekleşmiştir.

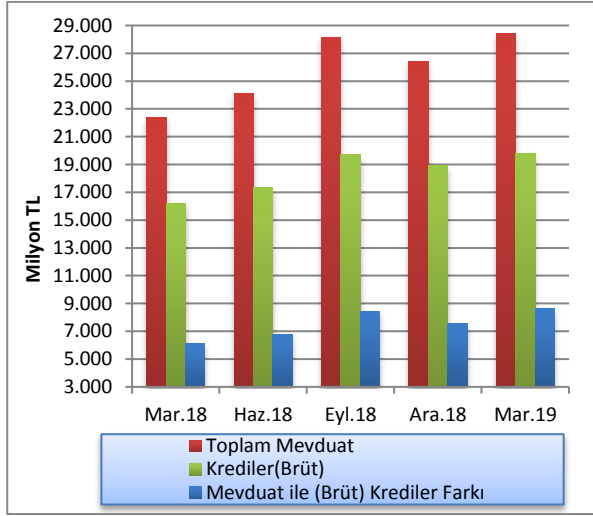
Tablo 5.16: Mevduatın Büyüklüğüne Göre Dağılımı (Milyon TL)

	2018				2019
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
0-5 Bin TL	318,2	312,2	314,5	319,3	312,8
5-10 Bin TL	332,2	351,1	358,9	375,2	375,5
10-50 Bin TL	2.439,5	2.445,8	2.396,3	2.453,7	2.443,4
50-100 Bin TL	3.993,0	4.028,1	3.666,1	3.885,2	3.920,1
100 Bin TL Üzeri	15.269,8	16.994,0	21.427,3	19.408,4	21.397,4
Toplam Mevduat	22.352,7	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2

Kaynak: KKTÇMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Aralık 2018 sonunda 7.535,7 milyon TL olan fark, 2019 yılı Mart ayı sonunda 1.089,5 milyon TL artmış ve 8.625,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

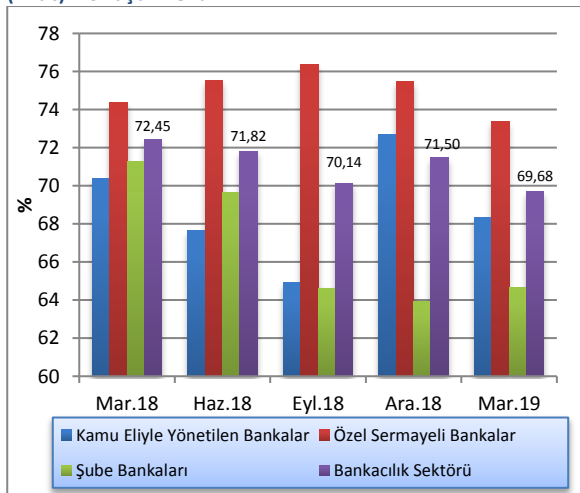

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, 2018 yılının Aralık ayı sonunda yüzde 71,5 oranında gerçekleşmiş, 2019 yılının Mart ayı sonunda ise yüzde 69,68 seviyesine gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 2,77 puan azalmıştır.

2019 yılının Mart ayı sonunda mevduatın kredilere dönüşüm oranı banka grupları bazında incelendiği zaman, özel sermayeli bankalar yüzde 73,36 ile birinci sırada yer almaktadır. Özel sermayeli bankaları yüzde 68,32 oranla kamu eliyle yönetilen bankalar takip etmektedir. Şube bankaları ise yüzde 64,64 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.18: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,84 oranında artarak 2019 yılının ilk çeyreği sonunda 3.306,7 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Mart 2018 – Mart 2019 döneminde ise yüzde 31,44 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 111,9 milyon TL, yedek akçeler ise 223 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.17: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2018				2019
	Mar.	Haz.	Eylül	Aralık	Mart
Ödenmiş Sermaye	1.153,7	1.180,3	1.181,6	1.262,4	1.265,6
Yedek Akçeler	572,8	616,8	618,7	593,9	795,8
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	0,9	0,9	0,9	0,9	1,7
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	110,0	124,0	163,6	140,7	158,4
Dönem Kârı (Zararı)	123,1	316,1	596,1	689,8	235,9
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	555,2	449,1	447,2	407,4	849,3
Toplam	2.515,7	2.687,2	3.008,1	3.095,1	3.306,7

Kaynak: KKTCMB

5.3 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, 2018 yılının Aralık ayına göre 2019 yılı Mart ayı sonunda yüzde 9,97 oranında artmış, 5.726,7 milyon TL seviyesinden 6.297,8 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 30,49 oranında artış olmuştur.

Aralık 2018 sonunda 26.846,9 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2019 yılının birinci çeyreğinde yüzde 8,21 oranında artarak 29.051,7 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 27,17 oranında artmıştır.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2019 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 8,17 oranında artarak 28.868,4 milyon TL'den 31.226,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı ise yüzde 27,5'dir.

Tablo 5.18: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

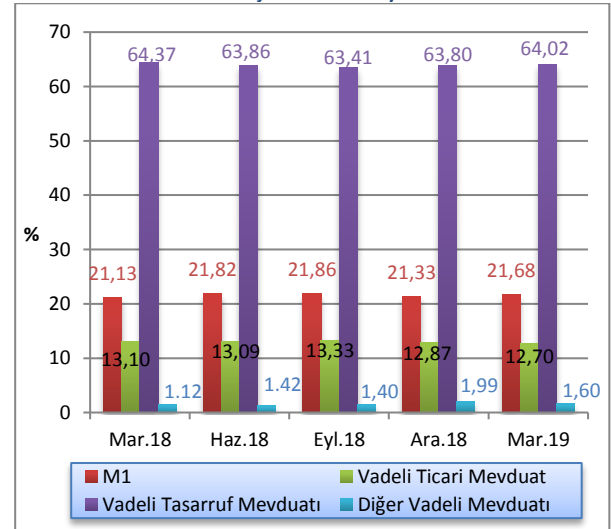
Yıllar	Dönem	M1	Yıllık Yüzde Değişim	M2	Yıllık Yüzde Değişim	M3	Yıllık Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	14,08	12.470,8	15,53	13.249,2	14,20
	II	2.532,7	17,67	13.211,3	18,69	14.056,5	17,55
	III	2.829,9	30,83	14.279,2	23,32	15.106,4	21,50
	IV	2.841,2	28,50	14.215,8	19,66	15.109,8	19,35
2016	I	2.797,9	19,64	14.340,3	14,99	15.181,6	14,59
	II	2.976,9	17,54	14.620,3	10,66	15.593,1	10,93
	III	3.158,0	11,59	15.285,2	7,04	16.319,0	8,02
	IV	3.544,1	24,74	16.946,4	19,21	17.996,6	19,10
2017	I	3.754,8	34,20	18.019,6	25,66	19.209,2	26,53
	II	3.906,7	31,23	18.670,5	27,70	20.066,2	28,69
	III	4.126,2	30,66	19.847,4	29,85	21.240,3	30,16
	IV	4.403,3	24,24	21.181,5	24,99	22.789,8	26,63
2018	I	4.826,2	28,53	22.844,7	26,78	24.492,6	27,50
	II	5.342,4	36,75	24.489,5	31,17	26.341,2	31,27
	III	6.244,7	51,34	28.565,7	43,93	30.698,9	44,53
	IV	5.726,7	30,05	26.846,9	26,75	28.868,4	26,67
2019	I	6.297,8	30,49	29.051,7	27,17	31.226,9	27,50

Kaynak: KKTCCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Mart 2019 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 64,02 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 21,68'lik payla M1, yüzde 12,7 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,6'lık oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2 içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Mart 2018 - Mart 2019 döneminde oransal olarak 0,35 puan azalarak yüzde 64,02'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden M1 yüzde 21,13'ten yüzde 21,68'e, diğer vadeli mevduat yüzde 1,41'den yüzde 1,6'ya yükselmiş, vadeli ticari mevduat ise yüzde 13,1'den yüzde 12,7'ye gerilemiştir.

Grafik 5.19: M2'nin Bileşenlerinin Payları

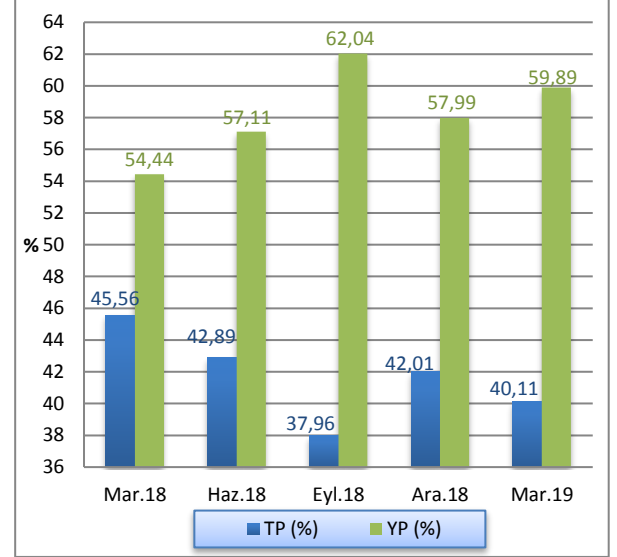
Kaynak: KKTCCMB

M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Mart 2019 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 40,11, YP mevduatın ise yüzde 59,89 oranında olduğu görülmektedir. Bu paylar Mart 2018 sonunda TP'de yüzde 45,56, YP'de ise yüzde 54,44 seviyesinde idi.

5.4 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2019 yılı birinci çeyrek itibarıyla TL'de 790, ABD dolarında 501, avroda 169 ve sterlinde 651 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 39.379 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 1.349 milyon ABD doları, avroda 7.914 milyon avro ve sterlinde 5.803 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.20: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.19: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2018 - Q1	948	16.733.550	163	409.500	272	7.738.650	579	5.729.025
2018 - Q2	779	16.336.150	121	241.600	366	8.451.450	540	5.447.950
2018 - Q3	639	20.611.650	202	292.500	223	6.730.700	527	5.171.325
2018 - Q4	820	31.094.550	384	598.325	163	7.398.150	566	5.544.400
2019 - Q1	790	39.379.400	501	1.349.475	169	7.913.600	651	5.802.500

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılı ilk çeyrekte gerçekleşen BPP işlemlerinin hacimlerinin yüzde dağılımlarına bakıldığında, TL'de yüzde 99,02, ABD dolarında yüzde 99,93, avroda yüzde 100 ve sterlinde yüzde 99,38 oranlarında gecelik vadede işlem gerçekleştiği görülmektedir. TL'de 1 haftalık işlemler binde 9, sterlinde ise binde 0,1

oranında gerçekleşmiştir. 2 haftalık işlemler ise sterlinde binde 0,1 oranında tercih edilmiştir. 1 aylık işlemler TL'de binde 0,7, ABD dolarında binde 0,7, sterlinde binde 6 oranında, 3 aylık işlemler ise TL'de binde 0,1 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 5.20: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2018 Q1	16.733.550		409.500		7.738.650		5.729.025	
G	16.000.450	95,62	372.900	91,06	7.732.850	99,93	5.722.025	99,88
1H	653.000	3,90			600	0,01		
1A	71.000	0,42	36.100	8,82	5.200	0,06	5.000	0,09
3A	9.100	0,06					2.000	0,03
6A			500	0,12				
2018 Q2	16.336.150		241.600		8.451.450		5.447.950	
G	15.303.650	93,68	227.550	94,18	8.449.950	99,98	5.429.600	99,66
1H	928.000	5,68						
1A	91.500	0,56	14.050	5,82	1.500	0,02	18.350	0,34
3A	13.000	0,08						
6A								
2018 Q3	20.611.650		292.500		6.730.700		5.171.325	
G	19.981.650	96,94	281.800	96,34	6.728.400	99,97	5.158.975	99,76
1H	540.000	2,62	4.900	1,68			500	0,01
2H	84.000	0,41	3.600	1,23				
3H							500	0,01
1A	6.000	0,03	2.200	0,75	2.300	0,03	11.350	0,22
2018 Q4	31.094.550		598.325		7.398.150		5.544.400	
G	29.705.550	95,53	586.575	98,04	7.397.150	99,99	5.523.800	99,63
1H	1.369.000	4,40	4.100	0,68				
2H			1.800	0,30				
3H			1.500	0,25				
1A	20.000	0,07	4.350	0,73	1.000	0,01	20.600	0,37
2019 Q1	39.379.400		1.349.475		7.913.600		5.802.500	
G	38.995.250	99,02	1.348.575	99,93	7.913.600	100,00	5.766.650	99,38
1H	355.400	0,90					500	0,01
2H							500	0,01
3H							150	0,00
1A	27.500	0,07	900	0,07			34.700	0,60
3A	1.250	0,01						

Kaynak: KKTCCMB

Not: G:Gecelik

H:Haftalık

A:Aylık

2019 yılı birinci çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 18,12, ABD dolarında yüzde 1,25, avroda yüzde 0,5, sterlinde ise yüzde 0,74'tür. Haftalık işlemlerin faiz oranları TL'de yüzde 19,74, sterlinde yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Sterlinde 2 haftalık işlemlerin ortalama faiz oranları

yüzde 2,25, 3 haftalık işlemlerin ortalama faiz oranları ise yüzde 2,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları TL'de yüzde 19,98, ABD dolarında yüzde 3,67, sterlinde ise yüzde 3,26 olarak gerçekleşmiştir. TL 'de 3 aylık işlemlerin ortalama faiz oranları yüzde 21'dir.

Tablo 5.21: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL						₺						€			£							
	G	1H	2H	1A	3A	6A	G	1H	2H	3H	1A	3A	6A	G	1H	1A	G	1H	2H	3H	1A	3A	
2018 Q1	7,75	9,75		10,00	10,33		0,50				1,72	2,25		0,50	0,75	0,86	0,75				1,25	1,25	
Q2	8,99	10,88		10,24	10,50		0,55				1,72			0,50	0,75		0,75					1,34	
Q3	12,59	14,67	13,50	16,75			1,04	3,11	3,06		2,45			0,50	1,90		0,75	2,00		1,75	2,14		
Q4	18,25	19,75		22,14			1,25	3,25	3,33	3,67	3,75			0,50	2,38		0,75					2,95	
2019 Q1	18,12	19,74		19,98	21,00		1,25				3,67			0,50			0,74	2,00	2,25	2,75	3,26		

Kaynak: KKTCCMB

Not: G:Gecelik

H:Haftalık

A:Aylık

5.5 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KKTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTC Merkez Bankası tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.22: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74
02/01/2017 (RG 2)	2,06	2,56	1,23	1,73
03/04/2017 (RG 61)	2,00	2,50	1,21	1,71
03/07/2017 (RG 113)	1,97	2,47	1,20	1,70
02/10/2017 (RG 161)	2,00	2,50	1,18	1,68
02/01/2018 (RG 1)	2,06	2,56	1,17	1,67
02/04/2018 (RG 303)	2,16	2,66	1,16	1,66
02/07/2018 (RG 102)	2,26	2,76	1,15	1,65
01/10/2018 (RG 143)	2,54	3,04	1,18	1,68
02/01/2019 (RG 1)	3,40	3,90	1,18	1,68
01/04/2019 (RG 45)	3,22	3,72	1,18	1,68

Kaynak: KKTMB

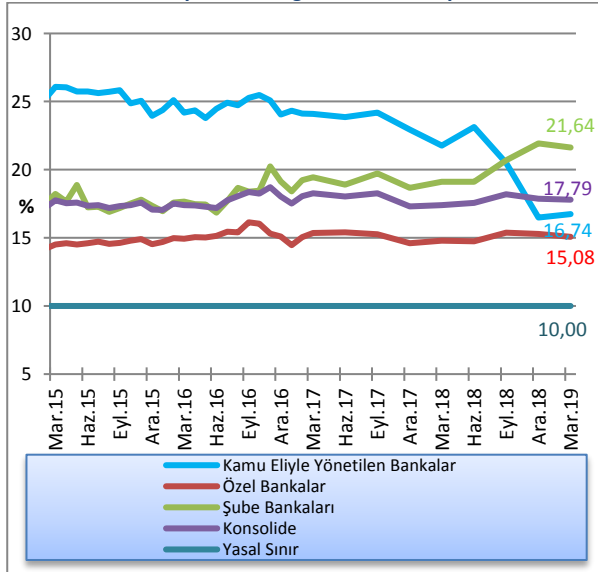
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2019 yılının birinci çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,07 puan azalarak yüzde 10 olan yasal sınırın üzerinde, yüzde 17,79 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Mart 2019 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu eliyle yönetilen bankalarda yüzde 16,74, özel sermayeli bankalarda yüzde 15,08 ve şube bankalarında yüzde 21,64 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılının Aralık ayı itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 16,49, 15,28 ve 21,93 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu eliyle yönetilen bankalarda 5,02 puan azalmış, özel sermayeli bankalarda 0,28 puan, şube bankalarında ise 2,52 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıklarının 2019 yılı Mart ayı sonunda 2018 yılı Aralık ayına göre kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 5,61, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 9,39, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 6,45, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 8,95 oranında arttığı görülmüştür. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 67,3 milyon TL artarak 3.728,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörün piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir yıllık dönemde (Mart 2018 - Mart 2019) 1.051 milyon TL artmıştır.

Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Mar. 2018	Haz. 2018	Eyl. 2018	Ara. 2018	Mar. 2019	Yüzde Değişim (12/18-03/19)
% 0	12.190,3	13.303,1	11.422,1	11.915,1	12.583,9	5,61
% 20	2.783,8	2.910,2	4.988,2	5.988,4	6.550,9	9,39
% 50	6.084,1	6.860,4	6.900,4	7.275,3	7.745,2	6,45
% 100	7.672,3	8.050,8	8.443,5	8.357,1	9.105,1	8,95
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	2.677,6	2.800,5	3.114,8	3.661,3	3.728,6	1,83

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 18,35 oranında artış olmuştur. 2018 Aralık ayı itibarıyla 16.853,6 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, 2019 yılının Mart ayı sonunda 1.162,9 milyon TL artarak 18.016,5 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Mart 2018 - Mart 2019 döneminde yüzde 29,16 artmıştır.

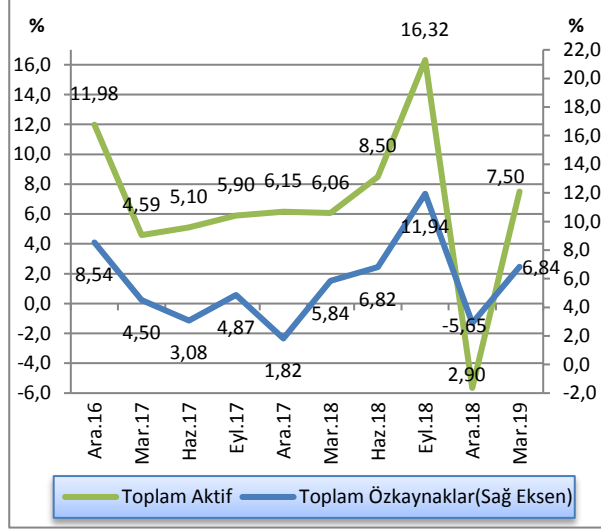
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının Mart ayı sonu itibarıyla 2018 yılı Aralık ayına göre toplam aktifler yüzde 7,5, toplam özkaynaklar ise yüzde 6,84 artmıştır. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 27,99 ve yüzde 31,44 artmıştır.

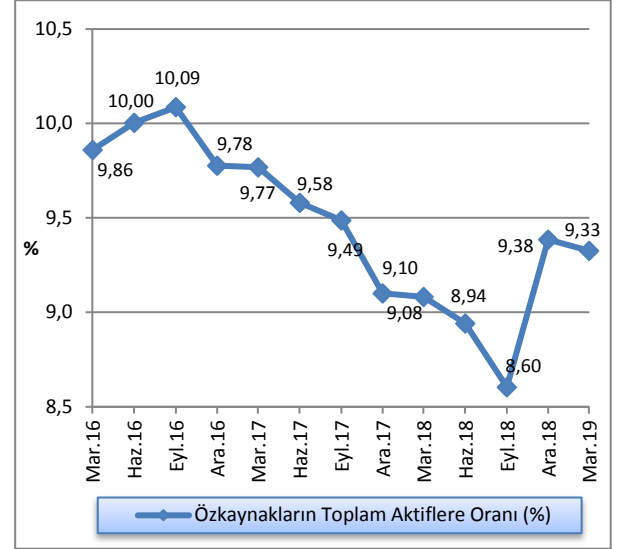
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerdeki Artış Oranları (Önceki Çeyreğe Göre)

Kaynak: KKTOMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2017 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9,77, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 9,58, üçüncü çeyreğinde yüzde 9,49 ve son çeyrekte ise yüzde 9,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2018 yılında bu oran ilk üç çeyrekte gerileyerek ilk çeyrekte yüzde 9,08, ikinci çeyreğinde yüzde 8,94, üçüncü çeyrekte ise yüzde 8,6 seviyesinde gerçekleşmiş, dördüncü çeyrekte ise artarak 9,38 seviyesine yükselmiştir. 2019 yılı birinci çeyreğinde bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı 9,33 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

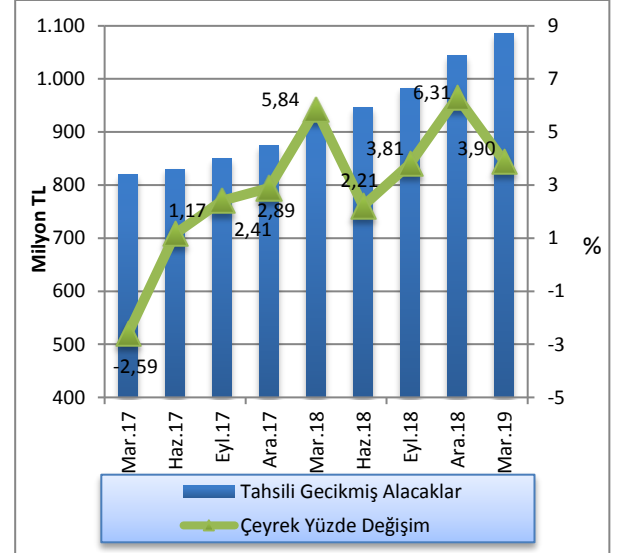

Kaynak: KKTOMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMİŞ ALACAKLAR

2018 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla 1.044,6 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2019 Mart ayı sonu itibarıyla yüzde 3,9 oranında artarak 1.085,3 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17,2 oranında artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

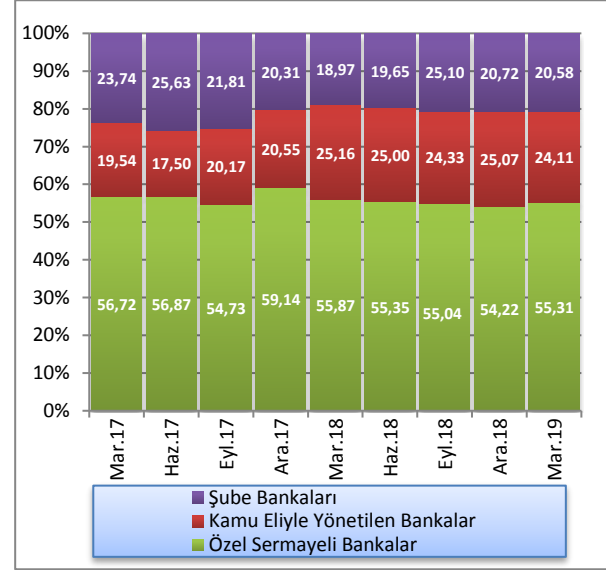

Kaynak: KKTOMB

2019 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, kamu eliyle yönetilen bankalar ve şube bankalarının payında ise azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Aralık 2018 - Mart 2019 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 54,22'den yüzde 55,31'e yükselmiş, kamu eliyle yönetilen bankaların payı yüzde 25,07'den yüzde 24,11'e, şube bankalarının toplam TGA içindeki payı ise yüzde 20,72'den yüzde 20,58'e gerilemiştir. Mart 2018 – Mart 2019 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,87'den yüzde 55,31'e, kamu eliyle yönetilen bankaların payı yüzde 25,16'dan yüzde 24,11'e, gerilemiştir. Aynı dönemde şube bankalarının payı yüzde 18,97'den, yüzde 20,58'e yükselmiştir.

2019 yılı birinci çeyreğinde, toplam aktifler 35.452,8 milyon TL, toplam brüt krediler 19.823,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, TGA'lar 1.085,3 milyon TL, özel karşılıklar 731,2 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, 2019 yılı Mart ayı itibarıyla kamu eliyle yönetilen bankalarda toplam aktifler 8.440,4 milyon TL, toplam brüt krediler 5.011,7 milyon TL, TGA'lar 261,7 milyon TL, özel karşılıklar ise 226,5 milyon TL seviyesindedir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 15.978,6 milyon TL, toplam brüt krediler 9.795,3 milyon TL, TGA'lar 600,2 milyon TL, özel karşılıklar 324,5 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 11.033,8 milyon TL, toplam brüt krediler 5.016,9 milyon TL, TGA'lar 223,4 milyon TL, özel karşılıklar 180,2 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

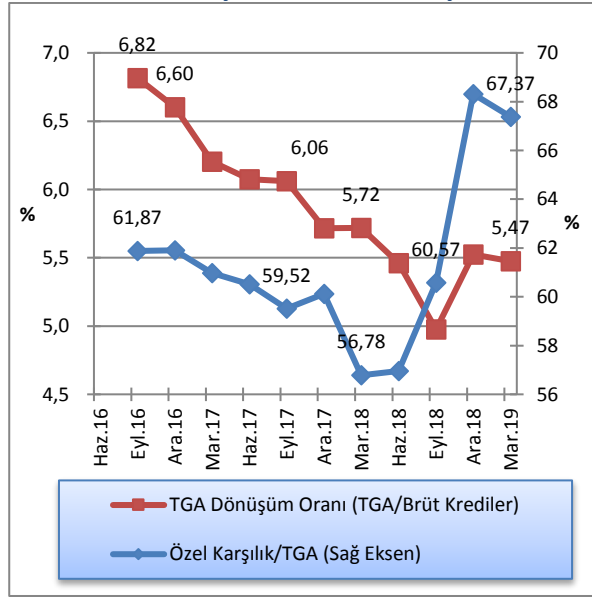
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Eyl.18	Ara.18	Mar.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	8.339,9	7.868,9	8.440,4	4.627,2	4.954,7	5.011,7	239,1	261,8	261,7	140,2	226,3	226,5
Özel Sermayeli Bankalar	15.646,4	14.734,3	15.978,6	9.963,5	9.199,4	9.795,3	540,8	566,4	600,2	292,9	313,2	324,5
Şube Bankaları	10.970,2	10.377,0	11.033,8	5.161,7	4.752,0	5.016,9	202,7	216,4	223,4	162,1	174,1	180,2
Toplam	34.956,5	32.980,2	35.452,8	19.752,4	18.906,1	19.823,9	982,6	1.044,6	1.085,3	595,2	713,6	731,2

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 6,82 olan TGA dönüşüm oranı bu tarihten sonra düşüş trendine girmiş ve Eylül 2018 'e kadar düşüşüne devam ederek yüzde 4,97 seviyesine gerilemiştir. 2018 yılı Aralık döneminde tekrar yükselen TGA dönüşüm oranı, 2019 yılı Mart sonu itibarıyla yüzde 5,47 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir yıllık dönemde TGA dönüşüm oranında (Mart 2018 - Mart 2019) 0,24 puan düşüş yaşanmıştır.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2018 yılı Aralık sonu itibarıyla yüzde 68,31 iken, Mart 2019'da 10,59 puan artarak yüzde 67,37'ye yükselmiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 10,59 puan yükselmiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA

Kaynak: KKTCMB

6.3 AKTİF VE ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI

2018 Aralık ayı sonunda yüzde 2,23 olan sektör aktif kârlılığı, 2019 yılı birinci çeyreğinde yüzde 2,46'ya, yüzde 24,96 olan özkaynak kârlılığı yüzde 27,12'ye, net faiz marjı ise yüzde 3,82'den yüzde 4,02'ye yükselmiştir. Mart 2018 - Mart 2019 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,71'den yüzde 2,46'ya, özkaynak kârlılığı yüzde 18,25'den yüzde 27,12'ye, net faiz marjı ise yüzde 3,20'den yüzde 4,02'ye yükselmiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2018			2019	
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.
Aktif Kârlılığı¹	1,71	2,02	2,42	2,23	2,46
Özkaynak Kârlılığı²	18,25	22,06	27,31	24,96	27,12
Net Faiz Marjı³	3,20	3,28	3,51	3,82	4,02

Kaynak: KKTCMB

Not: 1. Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2. Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3. (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı + TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

- Net Kâr: 12 aylık kümülatif toplam
- Toplam Aktif: 12 aylık ortalama
- Toplam Özkaynak: 12 aylık ortalama
- Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı + TGA Özel Provizyonu: 12 aylık kümülatif toplam

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete’de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
KKTC Merkez Bankası Kredi Kartlarına Uygulanacak Azami Aylık ve Azami Aylık Gecikme Faiz Oranlarının Belirlenmesi			03.01.2019	1
Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği	24.01.2019	1028	05.02.2019	15

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar – Yasal Düzenlemeler

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Kredi Kartı ve Debit Kart ile Yapılan Perakende Mal ve Hizmet Alımlarına İade Yapılması Hakkında Yasa Tasarısı			14.02.2019	19

EK B. İSTATİSTİKİ VERİLER

Tablo B.1: KKTCCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30 Eyl. 2016	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31 Ara. 2016	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31 Mar. 2017	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30 Haz. 2017	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30 Eyl. 2017	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163
31 Ara. 2017	8.118.080.496	114.227.729	3.260.499	8.235.568.724	384.891.701	2.681.914.710	1.729.000.717	3.574.231.898	8.370.039.032
31 Mar. 2018	8.545.422.968	219.540.337	4.339.065	8.769.302.370	436.642.697	2.870.588.126	1.851.557.638	3.610.513.909	8.769.302.370
30 Haz. 2018	9.341.542.297	155.660.857	2.673.006	9.499.876.160	439.621.419	3.105.622.819	1.993.912.015	3.960.719.907	9.499.876.160
30 Eyl. 2018	11.073.132.669	172.557.057	2.684.160	11.248.373.886	445.771.689	3.717.146.751	2.052.867.163	5.032.588.283	11.248.373.886
31 Ara. 2018	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669
31 Mar.2019	10.833.216.002	188.417.441	12.142.380	11.033.775.823	565.586.996	4.040.009.260	2.011.711.161	4.416.468.406	11.033.775.823

Kaynak: KKTCCMB

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dâhildir.

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30 Eyl. 2016	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	0	97.456.000	5.466.386.701
31 Ara. 2016	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940	0	194.469.500	6.362.944.796
31 Mar. 2017	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635	0	463.534.800	6.869.132.807
30 Haz. 2017	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053	0	683.099.050	6.981.906.564
30 Eyl. 2017	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510	0	768.996.350	7.630.043.970
31 Ara. 2017	257.360.230	3.997.999	1.728.967.292	5.187.178.813	0	903.656.300	8.081.160.634
31 Mar. 2018	382.362.841	3.997.999	1.705.665.243	5.630.492.210	0	822.904.675	8.545.422.968
30 Haz. 2018	281.516.845	3.997.999	1.845.209.663	6.467.950.290	0	742.867.500	9.341.542.297
30 Eyl. 2018	701.495.845	3.997.999	2.827.946.391	7.539.692.434	0	0	11.073.132.669
31 Ara. 2018	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	0	172.590.899	10.499.595.834
31 Mar.2019	703.356.751	5.503.326	2.788.997.426	7.087.363.508	0	247.266.991	10.833.216.002

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448
30 Eyl. 2016							4.270.101	4.270.101
31 Ara. 2016							5.065.643	5.065.643
31 Mar. 2017								-
30 Haz. 2017							4.943.377	4.943.377
30 Eyl. 2017							5.415.736	5.415.736
31 Ara. 2017							5.807.899	5.807.899
31 Mar. 2018							5.789.550	5.789.550
30 Haz. 2018							6.912.450	6.912.450
30 Eyl. 2018							9.112.800	9.112.800
31 Ara. 2018							7.933.350	7.933.350
31 Mar. 2019							8.313.450	8.313.450

Kaynak: KKTCCMB

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30 Eyl. 2016	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31 Ara. 2016	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31 Mar. 2017	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30 Haz. 2017	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30 Eyl. 2017	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929
31 Ara. 2017	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31 Mar. 2018	76.501.751	66.921.045	471.340.988	2.111.203.615	804.457.502	1.047.100.136	1.011.021	143.609.706	4.722.145.764
30 Haz.2018	91.040.695	30.311.907	417.186.670	2.414.035.090	768.010.729	1.225.901.286	985.662	152.062.795	5.099.534.834
30 Eyl. 2018	62.415.658	80.786.260	405.694.465	3.028.839.065	704.301.812	1.348.565.351	843.643	138.567.660	5.770.013.914
31 Ara. 2018	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767
31 Mar.2019	21.273.436	50.459.675	494.142.152	3.283.867.588	730.743.668	1.280.967.493	902.785	189.363.624	6.051.720.421

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları (Ay Sonu)

Yıllar	Aylar	ABD doları		AVRO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019	1	5,2781	5,2876	6,0339	6,0447	6,9005	6,9364
	2	5,2905	5,3000	6,0257	6,0366	7,0133	7,0499
	3	5,6284	5,6386	6,3188	6,3302	7,3354	7,3736

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1,4817	1,0929
2016		1,2293	1,0542
2017		1,3492	1,1972
2018		1,2667	1,1458
2019	1	1,3096	1,1432
	2	1,3279	1,1390
	3	1,3055	1,227

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				KKTCMB	Resmi Gazete			
	TL	\$	€	£		Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz					
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32	
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50	
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59	
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113	
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124	
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153	
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187	
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207	
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217	
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223	
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18	
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47	
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58	
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78	
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85	
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92	
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107	
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133	
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152	
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170	
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182	
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211	
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167	
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183	
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220	
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212	
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85	
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138	
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26	
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70	
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25	
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61	
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89	
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102	
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140	

Kaynak: KKTCMB

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarih	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
15.08.2018	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	7	7
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	6	6
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	5	5
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4	4
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	7	7
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Kişi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2012			3.842
2013			2.910
2014			3,366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.469
2018			2.374
2019	1	279	279
	2	236	515
	3	297	812

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplamı	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplamı
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	10.349,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6
30 Haz. 2016	3.871,0	1.314,7	1.166,8	11.420,4	-467,5	727,1	18.032,5	14.300,5	1.928,1	1.803,9	18.032,5
30 Eyl. 2016	4.360,1	1.408,8	1.229,1	11.521,2	-485,9	839,7	18.873,0	14.969,8	1.999,6	1.903,6	18.873,0
31 Ara. 2016	5.275,8	1.587,8	1.358,4	12.763,1	-521,6	670,7	21.134,2	16.635,2	2.432,8	2.066,2	21.134,2
31 Mar. 2017	5.589,2	1.596,6	1.445,4	13.231,5	-500,4	742,7	22.105,0	17.652,4	2.293,4	2.159,2	22.105,0
30 Haz. 2017	6.103,5	1.601,3	1.511,6	13.666,3	-502,4	851,8	23.232,1	18.494,1	2.512,2	2.225,8	23.232,1
30 Eyl. 2017	6.840,0	1.632,6	1.606,9	14.028,2	-506,1	1.001,1	24.602,7	19.672,9	2.595,6	2.334,3	24.602,7
31 Ara. 2017	7.161,7	1.704,7	1.729,3	15.306,2	-526,0	739,3	26.115,3	21.098,1	2.640,4	2.376,8	26.115,3
31 Mar. 2018	7.303,9	1.980,8	1.835,4	16.195,6	-525,9	908,8	27.698,6	22.352,7	2.830,2	2.515,7	27.698,6
30 Haz. 2018	8.021,5	2.140,2	1.983,5	17.330,4	-539,1	1.115,4	30.051,9	24.131,2	3.233,5	2.687,2	30.051,9
30 Eyl. 2018	9.661,8	2.611,7	2.019,9	19.752,4	-595,3	1.506	34.956,5	28.163,1	3.785,3	3.008,1	34.956,5
31 Ara. 2018	9.940,9	2.043,4	1.886,4	18.906,1	-713,5	916,9	32.980,2	26.441,8	3.443,3	3.095,1	32.980,2
31 Mar.2019	10.792,8	2.255,0	2.017,1	19.823,9	-731,1	1.295,1	35.452,8	28.449,2	3.699,9	3.303,7	35.452,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9
31 Ara. 2016	165,8	3,8	3,7	0,0	102,4	6.910,7	16,5	14,9	3.411,8	324,8	0,1	4,9	0,0	961,2	11.920,6
31 Mar. 2017	179,5	5,6	3,8	0,0	112,6	7.206,5	22,8	14,4	3.514,1	358,9	0,1	0,0	0,0	992,5	12.410,8
30 Haz. 2017	180,0	6,0	3,2	0,0	91,3	7.475,2	20,3	14,2	3.642,2	379,2	0,1	5,3	0,0	1.019,0	12.836,0
30 Eyl. 2017	178,0	6,9	3,5	0,0	111,2	7.598,6	16,7	15,9	3.815,2	391,6	0,1	5,4	0,0	1.034,9	13.178,0
31 Ara. 2017	195,0	6,1	3,6	0,0	111,9	8.406,5	21,2	17,1	4.152,0	394,7	0,1	5,7	0,0	1.116,3	14.431,3
31 Mar. 2018	206,2	5,2	4,2	0,0	102,9	8.907,5	22,1	17,0	4.255,4	392,4	0,2	0,0	0,0	1.356,4	15.269,5
30 Haz. 2018	220,3	6,9	4,2	0,0	104,1	9.710,9	16,3	18,4	4.462,5	421,6	0,5	6,9	0,0	1.411,3	16.383,9
30 Eyl. 2018	248,1	4,9	4,7	0,0	109,5	11.604,2	15,1	22,4	4.946,8	444,7	0,7	9,1	0,0	1.359,6	18.769,8
31 Ara. 2018	236,6	2,9	3,8	0,0	98,0	11.285,8	32,7	19,2	4.524,6	457,3	0,5	7,9	0,0	1.192,2	17.861,5
31 Mar.2019	254,5	2,4	3,9	0,0	100,6	11.896,4	38,4	20,1	4.672,6	452,8	0,3	8,3	0,0	1.287,9	18.738,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4
30 Eyl. 2016	123,0	4,4	0,1	0	52,9	3.296,1	12,1	4,0	2.243,5	288,2	0,1	0	0	644,8	6.669,2
31 Ara. 2016	117,6	3,8	0,3	0	53,2	3.575,9	16,5	3,8	2.270,9	323,1	0,1	0	0	644,9	7.010,1
31 Mar. 2017	127,2	5,6	0,5	0	61,7	3.637,1	22,8	3,5	2.310,6	356,9	0,1	0	0	675,1	7.201,1
30 Haz. 2017	131,8	6,1	0,1	0	60,2	3.664,0	20,3	3,8	2.401,9	376,9	0,1	0	0	698,8	7.364,0
30 Eyl. 2017	135,3	6,9	0,2	0	74,4	3.631,2	16,7	5,3	2.457,6	389,1	0,1	0	0	684,7	7.401,6
31 Ara. 2017	140,4	6,1	0,1	0	75,9	3.918,0	21,2	5,9	2.627,5	392,6	0,1	0	0	698,4	7.886,4
31 Mar. 2018	149,1	5,2	0,5	0	69,3	3.973,9	22,1	5,8	2.566,2	390,3	0,2	0	0	840,8	8.023,4
30 Haz. 2018	156,9	6,9	0,1	0	68,3	4.053,6	16,3	5,5	2.640,4	419,1	0,5	0	0	875,4	8.243,1
30 Eyl. 2018	166,2	4,9	0,1	0	62,5	4.130,1	15,1	5,7	2.617,2	441,9	0,7	0	0	700,0	8.144,4
31 Ara. 2018	170,5	2,9	0,1	0	58,5	4.700,1	32,7	4,3	2.548,2	454,4	0,4	0	0	670,9	8.643,1
31 Mar. 2019	168,7	2,4	0,8	0	59,6	4.753,6	38,4	4,3	2.567,0	450,1	0,3	0	0	772,4	8.817,2

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0
30 Eyl. 2016	38	0	2,7	0	40,6	2.725,8	0	9,5	978,5	1,5	0	4,2	0	265,9	4.066,7
31 Ara. 2016	48,2	0	3,3	0	49,1	3.334,8	0	11,1	1.141	1,7	0	5,0	0	316,3	4.910,5
31 Mar. 2017	52,3	0	3,3	0	51,0	3.569,4	0	11,0	1.203,5	1,9	0	0	0	317,3	5.209,7
30 Haz. 2017	48,2	0	3,1	0	31,1	3.811,2	0	10,4	1.240,3	2,2	0	5,3	0	320,2	5.472,0
30 Eyl. 2017	42,7	0	3,3	0	36,8	3.967,3	0	10,6	1.357,6	2,5	0	5,4	0	350,2	5.776,4
31 Ara. 2017	54,5	0	3,6	0	36,0	4.488,4	0	11,1	1.525,4	2,1	0	5,7	0	417,8	6.544,8
31 Mar. 2018	57,1	0	3,7	0	33,6	4.933,6	0	11,2	1.689,3	2,1	0	0	0	515,5	7.246,1
30 Haz. 2018	63,4	0	4,1	0	35,7	5.657,2	0	12,9	1.822,1	2,5	0	6,9	0	535,9	8.140,8
30 Eyl. 2018	81,9	0	4,6	0	47,0	7.474,0	0	16,8	2.329,6	2,8	0	9,1	0	659,6	10.625,4
31 Ara. 2018	66,1	0	3,7	0	39,5	6.585,7	0	14,9	1.976,4	2,9	0	7,9	0	521,2	9.218,3
31.Mar.2019	85,7	0	3,8	0	40,9	7.142,7	0	15,8	2.105,5	2,8	0	8,3	0	515,5	9.921,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yüzde Değişim	Toplam	Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yüzde Değişim
31 Mar. 2015	4.163,4	14,87	5.160,7	20,95	9.324,1	18,16
30 Haz. 2015	4.240,8	13,80	5.433,2	21,21	9.674,0	17,85
30 Eyl. 2015	4.384,3	15,51	5.790,3	23,73	10.174,6	20,05
31 Ara. 2015	4.602,5	12,89	5.796,8	19,19	10.399,4	16,32
31 Mar. 2016	4.535,0	8,93	5.811,4	12,61	10.346,4	10,96
30 Haz. 2016	5.034,6	18,72	5.632,8	3,67	10.667,4	10,27
30 Eyl. 2016	5.012,0	14,32	5.723,9	-1,15	10.735,9	5,52
31 Ara. 2016	5.660,9	23,00	6.259,7	7,99	11.920,6	14,63
31 Mar. 2017	5.889,9	29,88	6.520,9	12,21	12.410,8	19,95
30 Haz. 2017	3.331,8	-33,82	9.504,2	68,73	12.836,0	20,33
30 Eyl. 2017	3.414,7	-31,87	9.763,3	70,57	13.178,0	22,75
31 Ara. 2017	3.696,0	-34,71	10.735,3	71,50	14.431,3	21,06
31 Mar. 2018	3.996,5	-32,15	11.273,0	72,87	15.269,5	23,03
30 Haz. 2018	4.416,5	32,56	11.967,4	25,92	16.383,9	27,64
30 Eyl. 2018	5.213,6	52,68	13.556,2	38,85	18.769,8	42,43
31 Ara. 2018	5.000,9	35,31	12.860,6	19,80	17.861,5	23,77
31 Mar. 2019	5.294,3	32,47	13.444,2	19,26	18.738,6	22,72

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Özel Krediler	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Toplam	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10
30 Eyl. 2016	2.656,7	-0,21	8.079,2	0,93	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	2.995,6	12,76	8.925,0	10,47	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	3.005,0	0,31	9.405,8	5,39	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	2.948,7	-1,87	9.887,3	5,12	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	2.874,9	-2,50	10.303,1	4,21	13.178,0	2,66
31 Ara. 2017	3.192,9	11,06	11.238,4	9,08	14.431,3	9,51
31 Mar. 2018	3.228,1	1,10	12.041,4	7,15	15.269,5	5,81
30 Haz. 2018	3.322,8	2,93	13.061,1	8,47	16.383,9	7,30
30 Eyl. 2018	3.639,5	9,53	15.130,3	15,84	18.769,8	14,56
31 Ara. 2018	4.035,0	10,87	13.826,5	-8,62	17.861,5	-4,84
31 Mar. 2019	4.118,0	2,05	14.620,6	5,74	18.738,6	4,91

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Büyüklüklerine Göre Toplam Kredilerin Dağılımı (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4
30 Eyl. 2016	8.520,5	797,2	1.002,0	395,1	21,4	10.735,9
31 Ara. 2016	9.711,1	801,8	998,2	388,2	21,3	11.920,6
31 Mar. 2017	10.156,3	817,8	984,8	400,1	51,8	12.410,8
30 Haz. 2017	10.547,2	847,3	993,7	423,9	23,9	12.836,0
30 Eyl. 2017	10.861,7	879,5	996,5	416,4	23,9	13.178,0
31 Ara. 2017	12.136,8	882,5	1.011,7	375,0	25,2	14.431,3
31 Mar. 2018	12.971,9	883,1	1.016,5	372,6	25,5	15.269,6
30 Haz. 2018	14.083,6	874,0	1.020,5	380,7	25,1	16.383,9
30 Eyl. 2018	16.499,8	855,7	1.010,4	379,5	24,4	18.769,8
31 Ara. 2018	15.221,9	803,4	1.195,9	423,3	217,0	17.861,5
31 Mar. 2019	16.081,0	804,7	1.189,0	432,4	231,4	18.738,6

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artışı Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş Yıl Kârı (Zararı)	Toplam
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9
30 Eyl. 2016	878,5	423,7	0,2	72,7	227,5	301,0	1.903,6
31 Ara. 2016	976,7	426,4	0,3	82,1	306,8	273,9	2.066,2
31 Mar. 2017	992,4	520,0	0,3	86,0	104,7	455,8	2.159,2
30 Haz. 2017	1.011,7	558,0	0,9	88,8	185,4	381,0	2.225,8
30 Eyl. 2017	1.021,4	558,0	0,9	92,6	297,4	364,0	2.334,3
31 Ara. 2017	1.099,6	409,5	0,9	101,1	407,5	358,1	2.376,8
31 Mar. 2018	1.153,7	572,8	0,9	110,0	123,1	555,2	2.515,7
30 Haz. 2018	1.180,3	616,8	0,9	124,0	316,1	449,1	2.687,2
30 Eyl. 2018	1.181,6	618,7	0,9	163,5	596,2	447,2	3.008,1
31 Ara. 2018	1.262,4	593,9	0,9	140,7	689,8	407,4	3.095,1
31 Mar. 2019	1.265,6	795,7	1,6	158,3	235,8	849,3	3.306,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Haz. 2015	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00
30 Eyl. 2016	25,26	16,14	18,38	18,36	10,00
31 Ara. 2016	24,06	15,09	19,15	18,24	10,00
31 Mar. 2017	24,09	15,35	19,45	18,26	10,00
30 Haz. 2017	23,85	15,40	19,00	18,04	10,00
30 Eyl. 2017	24,20	15,26	19,72	18,27	10,00
31 Ara. 2017	22,95	14,61	18,67	17,29	10,00
31 Mar. 2018	21,76	14,80	19,12	17,40	10,00
30 Haz. 2018	23,14	14,74	19,11	17,57	10,00
30 Eyl. 2018	20,51	15,38	20,68	18,19	10,00
31 Ara. 2018	16,49	15,28	21,93	17,86	10,00
31 Mar.2019	16,74	15,08	21,64	17,79	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3
30 Eyl. 2016	1.150,1	373,9	242,0	373,9	227,5
31 Ara. 2016	1.558,7	465,1	334,8	519,3	306,7
31 Mar. 2017	433,5	156,3	92,1	141,5	104,7
30 Haz. 2017	885,7	308,4	195,5	295,1	185,4
30 Eyl. 2017	1.383,6	802,7	298,9	456,9	297,4
31 Ara. 2017	1.891,8	1.101,7	396,9	630,9	407,5
31 Mar. 2018	562,5	329,5	108,4	179,9	123,1
30 Haz. 2018	1.191,7	689,8	226,4	373,1	316,1
30 Eyl. 2018	2.048,5	1.165,0	353,3	580,3	596,2
31 Ara. 2018	2.999,4	1.762,5	500,3	823,5	689,8
31 Mar.2019	982,5	611,8	161,0	230,4	235,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5
30 Eyl. 2016	2.064,9	8.206,5	2.751,7	608,2	1.338,5	14.969,8
31 Ara. 2016	2.394,0	8.623,1	3.360,7	689,5	1.567,9	16.635,2
31 Mar. 2017	2.480,3	9.674,2	3.161,1	723,8	1.613,0	17.652,4
30 Haz. 2017	2.771,0	9.919,8	3.407,0	736,9	1.659,4	18.494,1
30 Eyl. 2017	2.916,9	10.069,4	4.041,3	862,7	1.782,6	19.672,9
31 Ara. 2017	3.118,5	10.808,9	4.257,6	920,4	1.992,7	21.098,1
31 Mar. 2018	3.098,2	11.840,3	4.238,1	912,5	2.263,6	22.352,7
30 Haz. 2018	3.580,7	11.979,8	5.082,1	961,5	2.527,1	24.131,2
30 Eyl. 2018	4.201,9	13.615,9	6.006,3	1.166,1	3.172,9	28.163,1
31 Ara. 2018	3.698,4	13.742,5	4.950,1	1.282,7	2.768,1	26.441,8
31 Mar. 2019	3.866,9	13.793,4	6.513,5	1.252,6	3.022,6	28.449,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7
30 Eyl. 2016	968,4	4.690,1	1.463,3	203,2	258,9	7.583,9
31 Ara. 2016	1.122,6	4.796,3	1.611,5	231,0	297,1	8.058,5
31 Mar. 2017	1.083,7	5.157,3	1.503,4	283,7	274,1	8.302,2
30 Haz. 2017	1.276,2	5.173,5	1.636,5	273,9	282,2	8.642,3
30 Eyl. 2017	1.318,5	5.221,5	1.831,2	358,1	302,8	9.032,1
31 Ara. 2017	1.412,7	5.481,0	1.993,8	381,3	313,4	9.582,3
31 Mar. 2018	1.275,9	5.724,4	2.037,6	385,5	309,1	9.732,5
30 Haz. 2018	1.409,7	5.495,6	2.261,4	383,8	292,9	9.843,4
30 Eyl. 2018	1.418,0	5.669,1	2.512,3	314,7	269,3	10.183,4
31 Ara. 2018	1.427,2	6.123,7	2.315,6	449,6	288,4	10.604,5
31 Mar. 2019	1.445,6	5.624,1	3.000,2	383,9	274,6	10.728,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8
30 Eyl. 2016	1.096,5	3.516,5	1.288,3	405,0	1.079,6	7.385,9
31 Ara. 2016	1.271,4	3.826,8	1.749,2	458,5	1.270,7	8.576,7
31 Mar. 2017	1.396,6	4.516,9	1.657,7	440,1	1.338,9	9.350,2
30 Haz. 2017	1.494,9	4.746,3	1.770,5	463,0	1.377,2	9.851,9
30 Eyl. 2017	1.598,4	4.847,8	2.210,1	504,7	1.479,7	10.640,8
31 Ara. 2017	1.705,8	5.327,8	2.263,8	539,1	1.679,3	11.515,8
31 Mar. 2018	1.822,4	6.115,9	2.200,5	526,9	1.954,5	12.620,2
30 Haz. 2018	2.171,0	6.484,2	2.820,7	577,7	2.234,2	14.287,8
30 Eyl. 2018	2.783,9	7.946,8	3.494,0	851,4	2.903,6	17.979,7
31 Ara. 2018	2.271,3	7.618,8	2.634,6	833,0	2.479,7	15.837,4
31 Mar. 2019	2.421,2	8.169,3	3.513,3	868,7	2.748,1	17.720,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2
30 Eyl. 2016	913,5	2.744,1	11.022,3	289,9	1.148,4	16.118,2
31 Ara. 2016	991,7	3.040,5	12.287,2	315,8	1.597,8	18.233,0
31 Mar. 2017	1.107,4	3.310,6	12.895,4	339,0	1.460,1	19.112,5
30 Haz. 2017	1.294,5	3.512,2	13.373,9	313,5	1.551,4	20.045,5
30 Eyl. 2017	1.344,5	3.914,2	14.146,6	267,5	1.600,8	21.273,5
31 Ara. 2017	1.499,0	3.942,5	15.380,3	276,3	1.637,5	22.735,6
31 Mar. 2018	1.504,5	4.270,9	16.210,0	367,3	1.638,0	23.990,7
30 Haz. 2018	1.730,4	4.686,0	17.357,3	357,5	2.004,8	26.136,0
30 Eyl. 2018	1.990,1	5.620,5	20.093,4	459,1	2.328,1	30.491,2
31 Ara.2018	1.917,8	4.922,5	19.010,8	590,7	2.028,6	28.470,4
31 Mar.2019	2.103,5	5.251,0	20.574,6	520,1	2.163,6	30.612,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5
30 Eyl. 2016	708,4	1.216,8	5.492,2	166,5	227,8	7.811,7
31 Ara. 2016	756,3	1.319,0	5.823,8	159,4	331,8	8.390,3
31 Mar. 2017	809,7	1.352,5	5.963,4	176,8	351,3	8.653,7
30 Haz. 2017	1.022,5	1.368,4	6.116,2	135,1	313,2	8.955,4
30 Eyl. 2017	1.029,4	1.516,0	6.387,8	98,9	319,0	9.351,2
31 Ara. 2017	1.150,6	1.522,5	6.802,0	107,2	279,1	9.861,4
31 Mar. 2018	1.144,2	1.558,4	6.912,0	117,9	302,7	10.035,2
30 Haz. 2018	1.298,4	1.506,7	6.909,0	129,2	404,0	10.247,3
30 Eyl. 2018	1.394,1	1.622,1	7.021,3	145,9	420,4	10.603,8
31 Ara. 2018	1.421,0	1.577,0	7.382,8	223,6	390,5	10.994,9
31 Mar. 2019	1.437,6	1.533,1	7.517,8	239,9	478,2	11.206,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7
30 Eyl. 2016	205,1	1.527,4	5.530,0	123,4	920,6	8.306,5
31 Ara. 2016	235,4	1.721,5	6.463,4	156,4	1.266,0	9.842,7
31 Mar. 2017	297,7	1.958,2	6.932,1	162,2	1.108,7	10.458,9
30 Haz. 2017	272,0	2.143,8	7.257,6	178,4	1.238,2	11.090,0
30 Eyl. 2017	315,1	2.398,3	7.758,8	168,6	1.281,6	11.922,3
31 Ara. 2017	348,5	2.420,0	8.578,2	169,1	1.358,3	12.874,1
31 Mar. 2018	360,3	2.712,6	9.298,0	249,3	1.335,3	13.955,5
30 Haz. 2018	432,0	3.179,4	10.448,2	228,2	1.600,9	15.888,7
30 Eyl. 2018	596,0	3.998,4	13.072,1	313,2	1.907,7	19.887,4
31 Ara. 2018	496,8	3.345,6	11.628,0	367,0	1.638,1	17.475,5
31 Mar.2019	665,9	3.717,8	13.056,9	280,2	1.685,4	19.406,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Çeyrek	M1	Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişim	M2	Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişim	M3	Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	14,08	12.470,8	15,53	13.249,2	14,20
	II	2.532,7	17,67	13.211,3	18,69	14.056,5	17,55
	III	2.829,9	30,83	14.279,5	23,32	15.106,7	21,50
	IV	2.841,2	28,50	14.215,9	19,66	15.109,8	19,35
2016	I	2.797,9	19,64	14.340,3	14,99	15.181,6	14,59
	II	2.976,9	17,54	14.620,3	10,66	15.593,1	10,93
	III	3.158,0	11,59	15.285,2	7,04	16.319,0	8,02
	IV	3.544,1	24,74	16.946,4	19,21	17.996,6	19,10
2017	I	3.754,8	34,20	18.019,6	25,66	19.209,2	26,53
	II	3.906,7	31,23	18.670,5	27,70	20.066,2	28,69
	III	4.126,2	30,66	19.847,4	29,85	21.240,3	30,16
	IV	4.403,3	24,24	21.181,5	24,99	22.789,8	26,63
2018	I	4.826,2	28,53	22.844,7	26,78	24.492,6	27,50
	II	5.342,4	36,75	24.489,5	31,17	26.341,2	31,27
	III	6.244,7	51,34	28.565,7	43,93	30.698,9	44,53
	IV	5.726,7	30,05	26.846,9	26,75	28.868,4	26,67
2019	I	6.297,8	30,49	29.051,7	27,17	31.226,9	27,50

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDITWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNIVERSAL BANK LTD.
12	VİYABANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
17	T. HALK BANKASI A.Ş.
18	T. İŞ BANKASI A.Ş.
19	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.
20	ALBANK LTD.
21	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^(T)
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	14.551,8	18.621,1 ^(T)	24.565,8
GSMH (Milyon ABD doları)	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.749,2	3.735,8	3.985,7	3.868,6 ^(T)	3.713,0
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128	37.456	40.595,2	51.796,7	53.974,1 ^(T)	
Fert Başına GSMH (ABD doları)	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	13.721	13.902	14.187	14.942 ^(T)	
Enflasyon Oranı (%)	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	10,2	14,7	29,96	16,7
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	105,5	105,6	111,2	116,8
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.500,6	1.557,2	1.778,4	2.080,7	2.247,2
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1.597,1	-1.255,1	-1.507,8	-1.580,0	-1.587,6	-1.578,7	-1.404,8	-1.382,5	-1.415,2	-1.672,8	-1.969,5 ^(T)	-2.130,4
İhracat / İthalat (%)	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,9	6,9	5,9	5,3	5,2
Gelen Turist Sayısı	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	1.483.244	1.577.073	1.734.330	1.759.625	511.513*
a) Türkiye	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	1.110.795	1.218.232	1.324.248	1.359.420	388.526*
b) Diğer	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	372.449	358.841	410.082	400.205	122.987*
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	697,7	714,4	864,9	960,3 ^(T)	1.025,7
İstihdam	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	112.811	118.387	120.999	124.497	128.389
İşsiz Sayısı	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	9.043	8.075	7.452	7.305	9.743
İşsizlik Oranı (%)	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	7,4	6,4	5,8	6,8	7,1
Nüfus (5)	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	326.158	335.455	345.722	-	-
Yıllık Nüfus Artışı (%)	2,4	3,3	1,1	-1,3	3,1	3,3	3,8	3,9	2,9	3,1 ^(T)	-	-
Yıllık Ortalama 1 ABD Doları = TL	1,2835	1,5461	1,5063	1,6782	1,7925	1,9009	2,1879	2,7200	3,0232	3,6489	4,8134	6,6161

Kaynak: DPÖ, KKTCCMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.

3) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.

4) 2017-2018 nüfus sayıları projeksiyon verileridir. Fert Başına GSMH hesaplamasında bu nüfus sayıları kullanılmaz. Fert Başına GSMH hesaplamasında kullanılan nüfus: (yıl ortası nüfus) + (yurtdışında okuyan KKTCC'li öğrenciler) - (KKTCC'de okuyan TC uyruklu öğrenciler + diğer ülke vatandaşı öğrenciler)

(T) Tahmin * Ocak-Nisan ayları arasındaki veriler kullanılmıştır.

Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	552,5	647,6	658,8	809,8	1.069,1
2. Sanayi	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,7	1.064,7	1.413,3	1.903,9	2.626,5
3. İnşaat	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	511,6	836,4	1.064,5	1.315,9
4. Ticaret - Turizm	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.280,6	2.921,8	3.988,8	5.440,8
5. Ulaştırma - Haberleşme	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	965,3	1.156,6	1.505,3	1.977,6
6. Mali Müesseseler	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	887,6	1.007,7	1.281,4	1.678,5
7. Konut Gelirleri	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	535,3	655,6	842,6	1.107,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.679,9	2.289,8	2.923,0	3.895,9
9. Kamu Hizmetleri	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.850,1	2.193	2.678,8	3.451,8
10. İthalat Vergileri	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.178,3	1.411,5	1.614,2	1.991,5
11. GSYH	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	11.601,2	14.544,8	18.612,5	24.554,6
12. Net Dış Âlem Faktör Gelirleri	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,7	4,2	6,9	8,7	11,2
GSMH	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	14.551,8	18.621,1	24.565,8

Kaynak: DPÖ
(T)Tahmin

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0	5,6	4,5	4,4	4,4
2. Sanayi	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2	9,2	9,7	10,2	10,7
2.1. Taş Ocakçılığı	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9
2.2. İmalat Sanayi	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7	3,7	3,3	3,2	3,2
2.3. Elektrik-Su	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8	4,8	5,5	6,1	6,6
3. İnşaat	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7	4,4	5,8	5,7	5,4
4. Ticaret - Turizm	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7	19,7	20,1	21,4	22,2
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7	11,0	11,1	11,5	11,7
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0	8,7	9,0	10,0	10,5
5. Ulaştırma - Haberleşme	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8	8,3	8,0	8,1	8,1
6. Mali Müesseseler	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0	7,6	6,9	6,9	6,8
7. Konut Sahipliği	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4	4,6	4,5	4,5	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9	14,5	15,7	15,7	15,9
9. Kamu Hizmetleri	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8	15,9	15,1	14,4	14,1
10. İthalat Vergileri	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5	10,2	9,7	8,7	8,1
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.470,2	10.499,0	13.476,9	17.926,6	23.821,7
2. Toplam Yatırımlar	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.598,5	1.791,2	2.836,0	4.013,6	5.656,8
3. Toplam Tüketim	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.871,7	8.707,8	10.640,9	13.913,1	18.165,1
4. Kamu Harcanabilir Geliri	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	2.123,1	2.317,2	3.451,1	4.099,3	4.906,1
5. Özel Harcanabilir Gelir	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	8.087,7	8.962,7	11.100,7	14.521,8	19.659,7
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	29,8	29,4	29,0	28,1	29,7
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	2.339,0	2.572,1	3.910,9	4.708,0	6.400,7

Kaynak: DPÖ

(T) Tahmin

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	-7,3	4,9	-1,5	2,0
2. Sanayi	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	7,3	4,4	2,0	1,7
3. İnşaat	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	5,7	10,6	2,0	-4,5
4. Ticaret-Turizm	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	4,8	9,0	7,7	4,8
5. Ulaştırma-Haberleşme	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	1,8	6,9	4,3	1,5
6. Mali Müesseseler	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,6	2,0	3,1	1,9	1,2
7. Konut Sahipliği	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	3,5	3,8	3,0	1,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	3,6	7,7	2,3	3,0
9. Kamu Hizmetleri	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	-0,2	-0,8	-0,5	0,5
10. İthalat Vergileri	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	9,0	0,5	-1,5	3,0
11. GSYH	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	3,6	5,4	2,6	1,9
12. Net Dış Âlem Faktör Gelirleri	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	133,0	-38,4	0,0	0,0
GSMH	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	3,8	5,5	2,5	1,9

Kaynak: DPÖ

(T) Tahmin

Tablo B.35: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Cari İşlemler Dengesi	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7	271,6	287,6	294,4	137,1	112,5
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9	168,9	71,4	131,4	174,0	164,7
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7	-75,8	-79,4	-826,6	-523,1	-365,1
4. Net Hata ve Noksan	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5	-364,7	-279,6	400,8	212,0	87,9

Kaynak: DPÖ
(T) Tahmin

Tablo B.36: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim

Aylar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47	2,56	-0,22	0,53
Şubat	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31	4,00	1,39	0,37
Mart	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09	4,61	2,26	1,71
Nisan	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09	6,54	5,07	
Mayıs	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86	6,95	8,91	
Haziran	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33	7,68	12,11	
Temmuz	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23	9,29	14,64	
Ağustos	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	4,00	9,75	24,29	
Eylül	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	4,63	10,31	31,99	
Ekim	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	5,85	11,32	34,08	
Kasım	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	7,36	12,78	31,93	
Aralık	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	10,19	14,68	29,96	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8	2016	10,19	8,53
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4	2017	14,68	11,92
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3	2018	29,96	20,30
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7	2019*	29,26	19,71
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

* (Mart ayı enflasyon rakamı)

Tablo B.38: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100)**Ana Mal ve Hizmet Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranları**

Ana Gruplar	2019											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,19	0,31	0,40									
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,09	0,26	-0,21									
3. Giyim ve Ayakkabı	-5,35	-4,22	-0,24									
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	-0,78	0,90	0,86									
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,45	-0,56	0,90									
6. Sağlık	-0,15	5,02	1,09									
7. Ulaştırma	-1,49	-0,34	1,65									
8. Haberleşme	0,25	0,43	-0,17									
9. Eğlence ve Kültür	4,84	-4,54	3,69									
10. Eğitim	0,50	-0,68	0,76									
11. Lokanta ve Oteller	-0,07	2,12	4,27									
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	6,37	0,70	1,39									
Genel	0,53	-0,15	1,33									

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL)	Uygulama Tarihi
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720	01.06.2005
2006	780	01.01.2006
2006	860	01.08.2006
2007	950	01.02.2007
2008	1.060	01.01.2008
2008	1.190	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015
2016	1.834	01.07.2016
2017	2.020	01.02.2017
2017	2.175	01.07.2017
2018	2.365	01.03.2018
2018	2.620	01.09.2018
2019	3.150	01.02.2019

Kaynak: DPÖ

Not: 2005 yılından itibaren TL'den 6 sıfır atılmıştır.

Tablo B.40: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
12.07.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
24.08.2016	3,47	3,67	3,30	-	3,26
20.09.2016	3,54	3,74	3,36	-	3,32
11.10.2016	3,57	3,77	3,36	-	3,35
01.11.2016	3,63	3,83	3,45	-	3,41
07.01.2017	3,83	4,03	3,62	-	3,56
11.03.2017	3,76	3,96	3,59	-	3,51
01.04.2017	3,71	3,91	3,51	-	3,43
18.05.2017	3,67	3,87	3,47	-	3,39
29.11.2017	3,67	3,87	3,63	-	3,40
03.02.2018	3,85	4,04	3,78	-	3,55
17.03.2018	3,88	4,07	3,82	-	3,59
11.04.2018	4,19	4,37	4,02	-	3,78
03.05.2018	4,30	4,48	4,13	4,13	3,91
10.07.2018	4,32	4,50	4,13	4,13	4,01
31.07.2018	4,42	4,60	4,18	4,18	4,11
28.08.2018	4,97	5,16	4,76	4,76	4,65
20.09.2018	5,81	6,01	5,76	5,76	5,59
01.11.2018	5,61	5,71	5,55	5,76	5,46
22.11.2018	5,21	5,31	5,15	-	5,06
13.12.2018	5,06	5,16	4,95	-	4,86
10.01.2019	5,00	5,10	4,85	-	4,78
21.02.2019	5,06	5,16	4,91	-	4,75
14.03.2019	5,06	5,16	4,91	-	4,85
04.04.2019	5,41	5,51	5,01	-	4,95

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.41: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.637	6.195.715	3.811.828	35.611.170	5.885.294	117.732.644
2016	65.926.162	10.664.066	893.816	23.981.854	4.022.010	105.487.908
2017	63.818.406	8.362.779	1.681.343	22.247.673	9.505.787	105.615.988
2018	52.127.770	10.376.400	2.536.815	26.110.465	9.700.495	100.851.945

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.42: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	967.563.226	271.360.515	115.042.857	45.084.868	70.781.057	30.744.861	1.500.577.384
2016	940.845.300	326.806.415	133.943.157	51.872.616	69.557.193	34.165.573	1.557.190.254
2017	1.043.002.512	387.506.424	150.130.828	61.166.015	87.668.520	48.929.706	1.778.404.005
2018	1.068.509.898	356.271.158	149.333.076	90.732.549	100.527.838	50.989.832	1.816.364.351

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.43: KKTC'ye Giriş Yapan Yolcuların Limanlara Göre Dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016	1.785.746	57.513	19.004	295	1.862.558
2017	1.794.483	71.619	21.668	283	1.888.053
2018	1.968.345	84.974	26.260	382	2.079.961
2019(Ocak-Mart)	412.316	11.058	5.554	42	428.970

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.44: 2018 - 2019 Yıllarında Kara Kapılarından Yapılan Toplam Girişler (Kişi Sayısı)

Uyruk	KKTC		Güney Kıbrıs		Diğer Ülkeler		Toplam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	142.730	150,377	93.241	152.451	82.017	112.207	317.988	415.035
Şubat	149.291	165,802	83.267	139.516	88.643	113.106	321.201	418.424
Mart	152.981	163,402	97.704	182.463	120.484	149.119	371.169	494.984
Nisan	139.336		106.602		137.044		382.982	
Mayıs	146.289		110.945		151.169		408.403	
Haziran	156.475		123.941		151.981		432.397	
Temmuz	153.821		133.585		162.629		450.035	
Ağustos	135.096		180.729		191.970		507.795	
Eylül	140.318		186.477		192.924		519.719	
Ekim	146.145		183.490		195.681		525.316	
Kasım	148.467		178.571		156.019		483.057	
Aralık	164.720		188.539		130.285		483.544	
Toplam	1.775.669	479.581	1.667.091	474.430	1.760.846	374.988	5.203.606	1.3208.443

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.45: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (Ocak-Mart)
Türkiye	459.529	464.397	529.909	588.045	621.819	656.365	776.428	146.429
KKTC	45.175	40.125	49.598	52.335	53.224	42.491	49.344	7,615
Diğer	183.651	209.379	224.881	235.661	266.208	317.984	312.701	60,380
Genel Toplam	688.355	713.901	804.387	876.041	941.251	1.016.840	1.138.473	214,424

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 21 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 21 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

